

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

OPRÁVNĚNÉ POUŽITÍ ZBRANĚ

Autor práce: Martin Türk
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinované
Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jiřímu Hruškovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále bych chtěl poděkovat panu Martinu Švejnhovi (Defence section Office Manager, British Embassy Prague) za poskytnutí příslušných zákonů a vyhlášek Spojeného království Velké Británie a Severního Irska.

ABSTRAKT

TÜRK, M. *Oprávněné použití zbraně : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 69 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Klíčová slova: zbraně, oprávněné použití zbraně, legislativa, Česká republika, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku

Bakalářská práce analyzuje stávající legislativu upravující oprávněné použití zbraně a jejich držení ve dvou státech evropské unie, a to České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku.

Práce definuje podmínky na jejichž základě je institut oprávněného použití zbraně zkoumán. Dále je pro přehlednost uvedeno rozdělení zbraní a třetí část se zabývá obecnou analýzou podmínek oprávněného použití zbraně. Jedním z hlavních cílů práce je komparace legislativních podmínek oprávněného použití zbraně a následně z této komparace vzešlé doporučení, jak by bylo možné legislativy v těchto státech vylepšit.

ABSTRACT

TÜRK, M. *Authorized use of weapons : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2019. 69 p. Supervisor : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Key words: weapons, authorised use of weapon, legislation, Czech Republic, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

The bachelor thesis analyzes the existing legislation governing the legitimate use of weapons and their possession in two states of the European Union, namely the Czech Republic and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.

The thesis defines the conditions under which the institute of legitimate use of the weapon is being examined. Furthermore, for the sake of clarity, the division of weapons is mentioned, and the third part deals with a general analysis of the conditions of legitimate use of the weapon. One of the main goals of the thesis is to compare the legislative conditions of the legitimate use of the weapon and consequently the resulting recommendation, how to improve the legislation in these countries.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Charakteristika okolností vylučujících protiprávnost	11
2.1 § 28 Krajní nouze	11
2.2 § 29 Nutná obrana	12
2.3 § 30 Svolení poškozeného	13
2.4 § 31 přípustné riziko.....	14
2.5 § 32 Oprávněné použití zbraně.....	15
3 Rozdělení druhů zbraní a jejich možné použití.....	17
3.1 Úderné zbraně.....	18
3.2 Chladné zbraně	18
3.3 Střelné zbraně	19
3.3.1 Mechanické zbraně.....	19
3.3.2 Plynové zbraně	19
3.3.3 Palné zbraně	20
4 Analýza podmínek institutu oprávněného použití zbraně ve smyslu § 32 TZ a dalších právních předpisů.....	23
4.1 Oprávněné použití zbraně civilisty.....	23
4.2 Oprávněné použití zbraně příslušníky ozbrojených složek.....	27
5 Komparace české právní úpravy institutu oprávněného použití zbraně s odpovídající právní úpravou ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska ³¹	
5.1 Zpřísnění legislativy	32
5.2 Zákony týkající se vlastnictví zbraní.....	35
5.3 Institut oprávněného použití zbraně	35
5.3.1 Obrana osoby	37
5.3.2 Obrana majetku	38
5.3.3 Zatčení, zadržení a zabránění zločinu	38

5.3.4	Zákony vztahující se na ozbrojené složky	40
	Závěr	49
	Seznam použitých zdrojů	51
	Seznam zkratk	58
	Seznam tabulek a grafů	59
	Přílohy	60

Úvod

Předmětem této bakalářské práce je zkoumání institutu oprávněného použití zbraně. Na světě existuje obrovské množství různých druhů zbraní a lze je využívat pro různé účely, mezi které patří například sportovní střelba, sběratelství a lovectví. Jedním z nejdůležitějších účelů, pro který se zbraně běžně využívají je nepochybně zajištění obrany a bezpečnosti lidí i majetku. S překotným vývojem civilizace a s rychlým vývojem zbraní, který zvyšuje jejich účinnost, roste nutnost určité kontroly a regulace možností držení zbraní a podmínek jejich použití za pomoci legislativních úprav. Legislativa upravující oprávněné použití zbraně se liší v každém státě po celém světě, a to i v jednotlivých státech Evropské unie.

Oprávněné použití zbraně je téma, které jsem zvolil z důvodu mého zájmu o historii, ozbrojené složky, sebeobranu se zbraní i beze zbraně a o zbraně samotné, ať už historické nebo současné. Zmíněné téma jsem vybral také z důvodu jeho aktuálnosti. Dle mého názoru se jedná o téma, které bylo aktuální vždy, protože bezpečnost je jednou ze základních potřeb každého člověka a je základním prvkem pro vytvoření stabilní společnosti.

V současné době je velice aktuální, z důvodu zhoršující se bezpečnostní situace v Evropě, mimo jiné v důsledku migrační krize vyvolané lokálními konflikty a velice špatnou bezpečnostní situací především na Blízkém východě a v některých státech Afriky a po sérii teroristických útoků, spáchaných v několika uplynulých letech především v západních státech Evropy, kam směřovalo největší množství uprchlíků. Několik pachatelů těchto útoků, kteří se většinou hlásili k radikálnímu Islámu, se do Evropy dostalo právě v řadách stovek uprchlíků, kteří přicházeli na Evropský kontinent téměř nekontrolovatelně. Právě v těchto státech se objevily snahy o vytvoření velice rychlé a restriktivní úpravy legislativy vymezující držení a nakládání se zbraněmi v rámci celé Evropské Unie v podobě tzv. zbraňové směrnice EU. Zmíněná směrnice však cílila pouze na zbraně držené legálně, nikoliv však na zbraně držené nelegálně. V České republice byla v posledních letech vyvinuta snaha o zakotvení práva na vlastnictví a použití zbraně v rámci obrany zájmů státu fyzickými osobami do Ústavy České republiky. Tento návrh byl schválen Poslaneckou sněmovnou avšak Senát jej nepodpořil.

Bakalářská práce je rozdělena do několika kapitol. V první části práce jsou popsány cíle, kterých se bakalářská práce snaží dosáhnout a spolu s nimi jsou zde vyjmenované metody použité k jejich dosažení. Dále jsou definovány podmínky, na jejichž základě je institut oprávněného použití zbraně zkoumán. Institut oprávněného použití zbraně je v České republice zakotven v zákoně č. 40/2009 Sb., trestním zákoníku v podobě okolností vylučujících protiprávnost. Dále je pro přehlednost uvedeno rozdělení jednotlivých druhů zbraní, jejich možné využití a současně jsou zde popsány podmínky a možnosti jejich nabývání do vlastnictví. Tyto možnosti a podmínky upravuje zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních. Následující část se zabývá obecnou analýzou podmínek oprávněného použití zbraně civilisty i příslušníky ozbrojených složek České republiky a následně je porovnává s právní úpravou Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce se zabývá problematikou oprávněného použití zbraně představující jednu z okolností vylučující protiprávnost, a to jak z pohledu trestního zákoníku, tak také dalších souvisejících právních předpisů. Dále je provedena charakteristika oprávněného použití zbraně s poukázáním na rozdíly v právní úpravě ve vztahu k jednotlivým ozbrojeným bezpečnostním sborům ČR a také civilistům v kontextu okolností vylučujících protiprávnost se zaměřením na krajní nouzi (§ 28 TZ) a nutnou obranu (§ 29 TZ).

Cílem bakalářské práce je zjištění podmínek, za nichž lze oprávněně použít zbraň a jejich následná aplikace na konkrétní případ z praxe, za pomoci provedení analýzy jednotlivých právních úprav. Dále v rámci metodické části bakalářské práce bude provedena vzájemná komparace české právní úpravy institutu oprávněného použití zbraně s odpovídající právní úpravou ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska. Výstupem práce bude zhodnocení jednotlivých odlišností právních úprav v podobě grafického znázornění a případná formulace návrhů *de lege ferenda*.

Metody použité pro dosažení stanovených cílů:

- teoretická analýza
- komparační metoda
- studium odborné a právnické literatury, legislativních předpisů a internetových zdrojů

2 Charakteristika okolností vylučujících protiprávnost

Okolnosti vylučující protiprávnost lze charakterizovat jako jednání, které při naplnění určitých znaků způsobí, že činy, které jsou ve své podstatě trestné a naplňují všechny znaky trestného činu, nejsou trestným činem.¹

Okolnosti vylučující protiprávnost mohou být někdy zaměňovány s případy zániku trestní odpovědnosti. U zániku trestní odpovědnosti byla naplněna skutková podstata trestného činu a jednalo se o protiprávní čin, ale z nějakého důvodu přestal být tento čin trestný (př.: promlčení nebo účinná lítost), zatímco u okolností vylučujících protiprávnost byly naplněny negativní typové znaky skutkové podstaty trestného činu (tzv. kontratypy), z tohoto důvodu se už od samého počátku nejedná o protiprávní jednání a nejde o trestný čin.²

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník obsahuje následující okolnosti vylučující protiprávnost

2.1 § 28 Krajní nouze

„(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“³

Jedná se o jednu ze dvou hlavních okolností vylučujících protiprávnost. Krajní nouze je zároveň tou nejobecnější, protože jde o odvracení nebezpečí obecně, které není blíže specifikované, oproti ostatním okolnostem vylučujícím protiprávnost. Například v případě nutné obrany se jedná o odvracení útoku člověka, zatímco v případě krajní nouze mohou nebezpečí představovat přírodní síly (živelné pohromy, povodeň, silný

¹ ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní zákoník I. §1-139. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 383-384.

² ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vydání. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2016, s. 209-210.

³ Srov.: ČESKO. Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

vítr), zvířata (napadání divokého zvířete v přírodě), člověk (dopravní nehoda způsobená například nedbalostí konkrétní osoby) nebo jiným obdobným způsobem.⁴

V 1. odst. § 28 o krajní nouzi se stanovuje základní předpoklad pro jednání v krajní nouzi a tím je nebezpečí. Nebezpečí je stavem, který nějakým způsobem ohrožuje nebo poškozuje zájem chráněný trestním zákoníkem (život, zdraví, čest, svoboda, důstojnost, majetek, atd.). Může se jednat o zájmy fyzické osoby, právnické osoby, společnosti nebo samotného státu, přičemž zájem může být vlastní i cizí. Základními požadavky na jednání v krajní nouzi jsou **nebezpečí přímo hrozící**, které hrozí **zájmu chráněnému trestním zákoníkem**. Nelze tak v krajní nouzi odvracet nebezpečí, které by mohlo hrozit nebo které pominulo. Nebezpečí musí být skutečné a ne domnělé. V takovém případě se jedná pouze o domnělé (putativní) jednání v krajní nouzi a to je posuzováno podle TZ § 18 o skutkovém omylu.

V 2. odst. § 28 o krajní nouzi se stanovují další požadavky na jednání v krajní nouzi. Jedním z těchto požadavků je, že za daných okolností **nebylo možné nebezpečí odvrátit jiným způsobem (subsidiarita)**. Dalším požadavkem je, že následek způsobený jednáním v krajní nouzi nesmí být **zřejmě stejně závažný** nebo **ještě závažnější** než ten, který hrozil (**proporcionalita**). Poslední podmínkou je, že se najedná o krajní nouzi pokud, ten komu nebezpečí hrozí, **je povinen jej snášet** například z titulu svého zaměstnání (př. policista, hasič při výkonu zaměstnání). Při porušení některé podmínky se jedná o vybočení z mezí a podmínek krajní nouze (tzv. exces). Tento exces může být úmyslný, nedbalostní nebo nezaviněný.⁵ a⁶

2.2 § 29 Nutná obrana

„(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“⁷

⁴ NOVOTNÝ, F., a kol. *Trestní zákoník 2010*. Praha: EUROUNION, 2010, s. 98-99.

⁵ ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní zákoník I. §1-139. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 389-395.

⁶ NOVOTNÝ, F. *Právo na sebeobranu*. 1. vydání. Praha: LexisNexis CZ, 2006, s. 65-66.

⁷ Srov.: ČESKO. Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

Nutná obrana je pravděpodobně nejdůležitější a zároveň nejčastější okolností vylučující protiprávnost. Podstata jednání v nutné obraně spočívá v odvracení nebezpečí v podobě útoku člověka, který je veden na zájem chráněný trestním zákoníkem. Nutná obrana je jednání, které je vedeno proti útoku jedné osobě nebo více osobám najednou a není trestně postižitelné. Útočník je vždy člověk a nelze považovat například zvíře za útočníka, pouze v případě, kdy je zvíře poštváno člověkem, může být toto zvíře považováno za zbraň použitou k útoku. Útok nemusí mít vždy znaky trestného činu například v případě jednání nepřičetné osoby nebo jednání ve skutkovém omylu. Při jednání v nutné obraně může dojít k zásahu do zájmů třetí (nezúčastněné) osoby, ale pouze za dodržení podmínek § 28 o krajní nouzi.

Hlavní podmínkou pro jednání v nutné obraně je, že **útok přímo hrozí nebo trvá**. Stav při, kterém **útok přímo hrozí** je stav, kdy útok ještě nezačal, ale jednání útočníka naznačuje, že k němu v nejbližší chvíli dojde (například verbální výhrůžka před fyzickým napadením). Tento stav se podobá pokusu o trestný čin. Při jednání v nutné obraně není nutné vyčkávat až na samotný útok. Stav při, kterém **útok trvá** je stav, kdy útok již začal a probíhá. V tomto stádiu stále trvá nebezpečí pro zájem chráněný trestním zákoníkem. U nutné obrany **není podmínkou subsidiarita** jako u jednání v krajní nouzi, z čehož vyplývá, že obránce není nucen dát přednost útěku před obranou. Meze jednání v nutné obraně jsou stanoveny v § 29 odst. 2, které stanovují, že obrana **nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku**. Při jednání v nutné obraně **není podmínka proporcionality**. Zákon tímto připouští, že obrana může být intenzivnější než útok. Při posuzování nutné obrany, by se mělo vycházet ze zásady, že veškeré riziko, vyvolané útokem by měl nést útočník.

Při vyprovokování útoku nelze připustit jednání v nutné obraně proti tomuto útoku, protože vyprovokování útoku je jednání, které je samo považováno za útok a trestní zákoník nepřipouští nutnou obranu proti jednání v nutné obraně.⁸ a⁹

2.3 § 30 Svolení poškozeného

„(1) Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.

⁸ ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vydání. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2016, s. 218-227.

⁹ ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní zákoník I. §1-139. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 399-419.

(2) Svolení podle odstavce 1 musí být dáno předem nebo současně s jednáním osoby páčající čin jinak trestný, dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně; je-li takové svolení dáno až po spáchání činu, je pachatel beztrestný, mohl-li důvodně předpokládat, že osoba uvedená v odstavci 1 by tento souhlas jinak udělila vzhledem k okolnostem případu a svým poměrům.

(3) S výjimkou případů svolení k lékařským zákrokům, které jsou v době činu v souladu s právním řádem a poznatky lékařské vědy a praxe, nelze za svolení podle odstavce 1 považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení.¹⁰

Tato okolnost vylučující protiprávnost bylo nově zavedeno až v současné podobě trestním zákoníku. Svolení poškozeného je okolnost, která je v praxi využitelná především v oblasti trestných činů proti majetku, zejména pak například poškození cizí věci dle § 228 TZ. Svolení poškozeného je přípustné pouze v případě, jsou-li dodrženy základní podmínky. Mezi tyto podmínky patří, že svolení dává osoba, která je k tomu oprávněna (tzn. dává svolení k zásahu pouze do těch chráněných zájmů, o kterých je oprávněna bez omezení rozhodovat a nezasahuje tak do práv jiných lidí, například poškození vlastního majetku). Svolení musí být vždy vědomé, dobrovolné, nevyvolané lstí a je uděleno před spácháním činu nebo současně s ním.¹¹

2.4 § 31 přípustné riziko

„(1) Trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.

(2) Nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jí byl dán k ní v souladu s jiným právním předpisem souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této

¹⁰ Srov.: ČESKO. Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

¹¹ ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vydání. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2016, s. 228-229.

činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům.“¹²

Přípustné riziko je druhou nově zavedenou okolností vylučující protiprávnost do současné úpravy trestního zákoníku. Tato okolnost byla přidána především pro potřeby vývoje společnosti například v oblasti vědy, technologie, lékařství, obchodu. Pro rozvoj těchto odvětví je někdy zapotřebí provedení experimentů nebo různých testů, které sebou mohou nést i určitou míru rizika. Pro uznání této okolnosti vylučující protiprávnost musí být dodrženy určité podmínky.

Hlavní podmínkou je, že jednání sleduje cíl, který je prospěšný pro společnost. Nesmí se jednat o malou skupinu lidí nebo jednotlivce. Další podmínkou je subsidiarita, tzn. sledovaného cíle nelze dosáhnout jinými prostředky. Rovněž musí být dodržena proporcionalita, tzn. míra rizika a nežádoucích následků musí být podstatně menší než pravděpodobnost očekávaného výsledku. Rozhodnutí o provedení činnosti související s rizikem smí učinit pouze osoba k tomu oprávněná. K tomuto rozhodnutí se musí přistupovat na základě znalostí o nejnovějších poznatcích vědy a techniky (de lege artis). Osoby, které riziko podstupují, musí být seznámeny se všemi možnými riziky a musí ho podstoupit dobrovolně (musí vydat informovaný souhlas). Jednání nesmí odporovat právním předpisům nebo veřejným zájmům.¹³

2.5 § 32 Oprávněné použití zbraně

„Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.“¹⁴

Oprávněným použitím zbraně je okolnost vylučující protiprávnost činu za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem. Tyto zvláštní předpisy definují odlišnými způsoby, co je to zbraň, kdo je osoba oprávněná k použití zbraně, jakým způsobem a za jakých okolností lze použít zbraň. Zpravidla se jedná o určitý okruh lidí, kteří jsou oprávněni k použití zbraně z titulu svého zaměstnání (policisté, vojáci, apod.).

¹² Srov.: ČESKO. Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

¹³ NOVOTNÝ, F., a kol. *Trestní zákoník 2010*. Praha: EUROUNION, 2010, s. 110-111.

¹⁴ Srov.: ČESKO. Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

Zbraň je definována různými způsoby, obecně se zbraní rozumí zbraň v „technickém smyslu“ zpravidla se jedná o střelné zbraně, v některých případech se může jednat o zbraně bodné nebo sečné apod. Zbraň je ve zvláštních předpisech chápána v užším smyslu, než je tomu v trestním zákoníku v § 118, kde se zbraní rozumí „cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším“. Trestní zákoník na rozdíl od ostatních zvláštních právních předpisů nerozlišuje zbraň služební a soukromou, proto je v oprávněných případech (krajní nouze, nutná obrana) možné použít zbraň soukromou i služební. Jiné předpisy, které upravují předpisy mohou hovořit výslovně o zbraní služební (např. § 20 odst. 3, zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii definuje, co se rozumí služební zbraní).

Použitím střelné zbraně se rozumí použití zbraně způsobem, ke kterému byla určena (použití střelné zbraně ke střelbě). Z tohoto důvodu může být použití zbraně, jiným způsobem (např. použití střelné zbraně k úderu), vyhodnoceno např. podle § 52 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky jako použití donucovacího prostředku, nikoliv zbraně. Podle tohoto zákona je i varovný výstřel definován, jako donucovací prostředek.

Zvláštní právní předpisy dále upravují podmínky, za nichž může být zbraň použita oprávněně. Některé předpisy odkazují na podmínky použití zbraně v krajní nouzi a nutné obraně, jiné pak stanovují speciální podmínky oprávněného použití zbraně.

Pro příslušníky PČR vymezuje oprávněné použití zbraně § 56 odst. 1, zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky; pro příslušníky obecní policie vymezuje oprávněné použití zbraně § 20 zák. č. 553/1991 Sb., o obecní policii; pro příslušníky ozbrojených sil vymezuje oprávněné použití zbraně § 42 zák. č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky; pro příslušníky celní správy vymezuje oprávněné použití zbraně § 45 zák. č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky; pro příslušníky Vězeňské služby a justiční strážě vymezuje oprávněné použití zbraně § 18 zák. č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážce České republiky; pro příslušníky BIS vymezuje oprávněné použití zbraně § 5 zák. č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě.¹⁵

¹⁵ NOVOTNÝ, F., a kol. *Trestní zákoník 2010*. Praha: EUROUNION, 2010, s. 111.

3 Rozdělení druhů zbraní a jejich možné použití

Zbraň je nástroj, který člověk používá od počátků své existence ke své obživě a k prosazování svých zájmů. Zbraň je v první řadě předmět, který byl vyroben za účelem způsobení zranění živému organismu (př.: klín vyrobený z kamene, meč, pistole). Zbraní může být i věc primárně vyrobena za jiným účelem, ale použita jako zbraň (př.: židle, dřevená hůl). A v neposlední řadě může být zbraní, jakákoliv věc nacházející se v přírodě (př.: kámen, klacek).

Zbraně lze dělit několika způsoby. Podle jednotlivých zákonů mohou být zbraně definovány například takto:

a) Zákon č. 140/2009 Sb., Trestní zákoník

§ 118 - Spáchání trestného činu se zbraní

„Trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe; **zbraní se tu rozumí**, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, **cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.**“¹⁶

b) Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Policii České republiky

§ 38 - Držení a používání nebezpečných látek a věcí

„(5) Zbraně, střelivo a munice včetně výbušnin, které jsou ve školách a školských zařízeních určeny ke vzdělávání a výcviku policistů, jsou výzbrojí policie. Zbraní se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.“¹⁷

c) Zákon č. 219/1999 Sb., Zákon o ozbrojených silách České republiky

§ 42 - Použití vojenské zbraně při výkonu pořádkové, strážní, eskortní a dozorčí služby mimo bojovou situaci

¹⁶ Srov.: ČESKO. Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

¹⁷ Srov.: ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.

„(2) Vojenskou zbraní se pro účely tohoto ustanovení rozumí vojenská střelná zbraň, vojenská zbraň bodná nebo sečná.“¹⁸

Dále se zbraně mohou dělit podle způsobu, jakým je ranivá síla předávána cíli:

3.1 Úderné zbraně

Tyto zbraně působí na živý organismus předáním energie v podobě úderu hrubou silou, jenž je touto zbraní znásoben, za účelem destrukce zasaženého místa. U těchto zbraní lze zvyšovat jejich účinek různou modifikací úderných ploch zbraně například přidáváním ostrých hran či hrotů. Mezi tyto zbraně se řadí například obušek.

Obušek je úderná zbraň zhotovena z různých materiálů (dřevo, plast, ocel). Je používána především v ozbrojených silách jako donucovací prostředek nebo v civilním sektoru pro sebeobranu. Tato zbraň se používá především ke způsobení bolesti pro snazší a nesmrtící eliminaci protivníka.

Běžné obušky byly dříve vyráběny ze dřeva nebo z plastu, ale v dnešní době se běžně používají teleskopické obušky, vyrobené z oceli. Teleskopický obušek se skládá ze tří ocelových trubek, které se do sebe zasouvají pro snazší nošení a v případě použití se vysouvají do plné délky ve tvaru obušku.¹⁹

3.2 Chladné zbraně

Chladné zbraně jsou zbraně, které na živý organismus působí bodnými ranami špičatým hrotem, řeznými a sečnými ranami ostřím čepele nebo kombinací obojího, tzv. bodnořeznými ranami. Nejlepším příkladem chladných zbraní je nůž.

Nůž je nejběžnější zástupce chladných zbraní. Člověk s ním může přijít do styku téměř kdekoliv, nachází se prakticky v každé domácnosti. Nůž se skládá z rukojeti a ostré čepele, obvykle dlouhé přibližně deset až dvacet centimetrů. Existuje mnoho různých druhů nožů, které mají mnoho různých využití například pro použití v kuchyni, na zahradě a v neposlední řadě jako zbraň. Jedná se o jednu z nejnebezpečnějších

¹⁸ Srov.: ČESKO. Zákon č. 219/1999 Sb., Zákon o ozbrojených silách České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>>.

¹⁹ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 14-15.

chladných zbraní, protože je snadno dostupná a její použití může mít smrtící následky. K použití nože navíc není třeba žádný speciální výcvik.²⁰

3.3 Střelné zbraně

Střelná zbraň je zbraň u které dochází při výstřelu k uvolnění kinetické (pohybové) energie střele (projektilu), která poté působí danou energií na cíl. Tyto zbraně můžeme rozdělit podle uvolňované energie při výstřelu na zbraně.²¹

3.3.1 Mechanické zbraně

Tyto zbraně využívají k výstřelu nahromaděnou mechanickou energii, kterou uvádí střelu do pohybu. Mezi tyto zbraně patří například luky a kuše.²²

Luk

Luk je střelná zbraň využívaná už od dob pravěku, právě díky jednoduchosti výroby a snadnému použití. Běžný luk se skládá z lučiště (pružný kus dřeva) a tětiny, jejíž pomocí se luk natahuje a následně vypouští střela (šíp) na cíl.

Princip použití luku je jednoduchý a umožňuje jeho použití i nezkušenému střelci, avšak pro přesnější střelbu na větší vzdálenost vyžaduje mnohem pečlivější a delší výcvik než kuše. Luk je zbraň, která má větší dostřel a přesnost než ostatní ruční mechanické střelné zbraně a dokonce i některé palné zbraně.²³

Kuše

Kuše nebo-li samostříl je střelná zbraň, která má lučiště a tětinu umístěnou na kusu dřeva, který tvoří pažbu. Na pažbě se nachází spoušťový a napínací mechanismus a drážka pro umístění střely. Střela používaná pro kuši se nazývá šípka.²⁴

3.3.2 Plynové zbraně

Plynová zbraň využívá k uvedení střely do pohybu uvolnění energie pomocí stlačeného vzduchu nebo jiného plynu. Nejběžnější plyn používaný u plynových zbraní

²⁰ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 16.

²¹ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 24.

²² HRAZDÍRA, I., KOVÁRNÍK, L., NOVOTNÝ, F. *Použití zbraně a zákon*. Praha: EUROUNION, 2000, s. 31

²³ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 29.

²⁴ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 30.

je oxid uhličitý. Mezi plynové zbraně patří například plynovky, které používají vyměnitelné bombičky se stlačeným oxidem uhličitým, větrovky a vzduchovky, které mají mechanismus, který využívá k uvedení střely do pohybu stlačeného vzduchu.²⁵

3.3.3 Palné zbraně

Palná zbraň používá k uvedení střely do pohybu okamžité uvolnění chemické energie, která je následně přeměněna na energii mechanickou nebo tepelnou. Palné zbraně se dají dělit několika způsoby, např.:²⁶

a) podle ovladatelnosti

- *ruční zbraně* - jedná se o zbraně, které může ovládat a přenášet jedna osoba. Tyto zbraně se dále dělí na krátké a dlouhé. Krátké zbraně jsou zbraně, které se mohou ovládat jednou rukou a patří sem **pistole** a **revolvery**. Dlouhé zbraně jsou zbraně, které vyžadují k použití obě ruce. Tyto zbraně mohou být opatřeny pažbou, která slouží k opření zbraně o rameno střelce pro lepší zamíření zbraně. Mezi tyto zbraně patří například **samopaly**, **pušky**, **lehké kulomety**, **brokovnice** a další.
- *Lafetované* - jedná se o zbraně, které k přenášení vyžadují více osob a pro jejich použití je nutné umístění na podstavec nebo jiné pevné uchycení nebo umístění. Mezi tyto zbraně patří například **těžké kulomety** a **děla**.²⁷

b) podle konstrukce

- *Zbraně jednoranné* - tyto zbraně jsou zkonstruovány tak, že umožňují nabití pouze jednoho náboje do celé zbraně a nemají žádné zásobovací ústrojí na další náboje.
- *Zbraně opakovací* - tyto zbraně umožňují jeden výstřel na jedno stisknutí spouště a poté musí střelec manuálně nabít další náboj ze zásobovacího ústrojí přímo ve zbrani nebo z vyměnitelného zásobovacího ústrojí (ze zásobníku).
- *Zbraně samonabíjecí* - mechanismus samonabíjecích zbraní umožňuje jeden výstřel na jedno stisknutí spouště, ale na rozdíl od opakovacích zbraní se opětovné nabití dalšího náboje děje automaticky v důsledku předchozího výstřelu. Pro tento typ zbraní se někdy používá výraz "poloautomatické".

²⁵ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 31.

²⁶ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 32.

²⁷ HRAZDÍRA, I., KOVÁRNÍK, L., NOVOTNÝ, F. *Použití zbraně a zákon*. Praha: EUROUNION, 2000, s. 32.

- *Zbraně samočinné* - mechanismus samočinných zbraní umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště. Tyto zbraně mají obvykle možnost výběru mezi několika režimy střelby. V takovém případě má střelec možnost režimu střelby jednotlivými ranami nebo plně automatický režim (zbraň střílí dokud střelec nepustí spoušť nebo nedojdou náboje). V některých případech může být zbraň opatřena režimem střelby dávkou po 2-3 ranách (dva nebo tři výstřely na jedno stisknutí spouště). Pro tento typ zbraní se někdy používají výrazy "automatické" nebo "plně automatické" zbraně.

c) podle účelu využití

- *Lovecké zbraně* - jsou zbraně, které se používají pro vykonávání práva myslivosti a jsou určeny k lovu zvěře. Mezi lovecké zbraně patří především dlouhé zbraně. Zbraně s hladkým vývrtem hlavně se nazývají zbraně brokové neboli brokovnice a zbraně s drážkovaným vývrtem hlavně se nazývají zbraně kulové neboli kulovnice. Zbraně s více hlavněmi, kdy je minimálně jedna hlaveň kulová a jedna hlaveň broková se nazývají zbraně kombinované nebo kulobrokové. Lovecké zbraně mají své vlastní charakteristické názvosloví, které je určeno podle počtu hlavní, uspořádání hlavní a provedení vývrtnu.²⁸
- *Sportovní zbraně* - jsou zbraně určeny ke sportovní střelbě při různých závodech a při různých soutěžích. Mezi typicky sportovní zbraně patří především zbraně přizpůsobené speciálně pro sportovní užití s nastavitelnými mířidly a s lepší ergonomií pro lepší úchop zbraně, které umožňují velice přesnou střelbu na terč. S příchodem a rozvojem nových střeleckých sportů a disciplín se dnes ke sportovní střelbě používají prakticky všechny druhy ručních palných zbraní a rovněž existují sportovní disciplíny využívající mechanických zbraní jako jsou například kuše a luky. Nejrozšířenějším střeleckým sportem na světě je IPSC. IPSC se zaměřuje na praktickou a dynamickou střelbu.²⁹
- *Obranné zbraně* - jsou zbraně, které slouží k ochraně života, zdraví nebo majetku. Mezi obranné zbraně patří krátké kulové zbraně. Pistole a revolvery umožňují pohodlné nošení při běžných denních činnostech a v případě nutnosti rychlé a snadné použití.

Revolver je zbraň, jehož charakteristickým prvkem je nábojový válec revolveru, který se otáčí podél své osy. Podle mechanismu výrobce se válec může otáčet

²⁸ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 36-40.

²⁹ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 40-42.

buď po směru, nebo proti směru hodinových ručiček. Výhodou revolveru je snadné ovládání a vysoká spolehlivost.

Pistole je zbraň, která má schránkový zásobník umístěný v rukojeti zbraně. Automatická činnost mechanismů v kombinaci s vysokokapacitním zásobníkem umožňuje rychlou a efektivní střelbu.

- *Vojenské zbraně* - jsou zbraně používané v bezpečnostních složkách k bezpečnostním a vojenským účelům. Tyto zbraně slouží k ničení živé i neživé síly protivníka a patří mezi ně všechny ruční palné zbraně.

Pistole a revolvery jsou především zbraně obranné a slouží ke střelbě na vzdálenost přibližně do 50 metrů. U vojenských složek se pistole a revolvery používají jako zbraně záložní neboli sekundární.

Samopaly slouží jako útočné zbraně, které využívají pistolové střelivo a umožňují střelbu dávkou. Tyto zbraně se používají ke střelbě na vzdálenost přibližně do 200 metrů.

Pušky jsou osobní zbraně pěchoty, které využívají puškové nebo kulometné náboje a slouží pro střelbu na vzdálenost přibližně 800 metrů.

Útočné pušky jsou zbraně používající zkrácené puškové náboje pro střelbu na vzdálenost přibližně 500 metrů. Tyto zbraně mají zpravidla volitelný režim střelby jednotlivými ranami a střelby dávkou. Útočné pušky dnes slouží nejčastěji jako primární zbraň pěchoty.

Lehké kulometry slouží především jako podpůrné zbraně pěchoty.³⁰

³⁰ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 33-36.

4 Analýza podmínek institutu oprávněného použití zbraně ve smyslu § 32 TZ a dalších právních předpisů

Zbraně jsou jedny z prvních předmětů vyrobených lidmi a jejich existence neodmyslitelně patří k běžnému životu. Už od počátku lidské historie byly postupně vytvářeny různé druhy zbraní. Nejprve se jednalo o primitivní předměty (např. kyj, palice), které byly postupem času nahrazovány důmyslnějšími, nebezpečnějšími a účinnějšími zbraněmi (např. meč, sekera), až po vývoj střelných zbraní a to především palných zbraní (např. pistole, puška), které jsou v současnosti nejmodernějšími, nejúčinnějšími a nejvíce používanými zbraněmi na světě. Vývoj zbraní souvisí s vývojem lidské společnosti a s ním rovněž souvisí vývoj různých zákonů. Se zbraněmi a jejich používáním souvisí především zbraňová a trestní legislativa a legislativa o ozbrojených složkách, které upravují podmínky a způsob manipulace a používání zbraní.

4.1 Oprávněné použití zbraně civilisty

V České republice je používání zbraní a jejich nošení civilisty za účelem sebeobrany právně ukotveno v zákoně č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a v zákoně č. 40/2009 Sb., trestním zákoníku. V minulosti bylo toto oprávnění upravováno např. zákonem č. 81/1938 Sb., zákonem č. 162/1949 Sb., zákonem č. 147/1983 Sb. Podle těchto zákonů bylo za určitých podmínek možné vlastnit, držet a nosit zbraň s výjimkou nacistické okupace v letech 1939-1945. Nařízením říšského protektora ze dne 1. srpna 1939 bylo nařízeno do 2 týdnů odevzdání všech střelných zbraní úřadům. Následně byly výrazně zpřísněny tresty za nedovolené držení zbraní, dalším nařízením říšského protektora z 6. května 1940, které za toto provinění ukládalo trest smrti.³¹

Zákon o zbraních upravuje podmínky nabývání zbraní fyzickými osobami do soukromého vlastnictví a způsoby jakými s nimi lze nakládat. Popisuje podmínky získání zbrojního průkazu a jeho skupiny, které blíže specifikují způsob a oprávnění vlastnit zbraň. V §§ 3-7 ZbrZ jsou rozděleny zbraně do čtyř kategorií A-D:

³¹ ŠÍR, V. Držení zbraní za protektorátu. *Fronta.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z WWW: < <https://www.fronta.cz/dotaz/drzeni-zbrani-za-protektoratu> >.

- Zbraně kategorie A (zakázané) - jsou zbraně vojenského charakteru (např. samopaly, samočinné pušky, kulomety), které umožňují střelbu dávkou, a které jsou běžně používané ozbrojenými složkami. Jejich nabývání do vlastnictví soukromou osobou je možné na základě výjimky udělené od PČR za podmínek uvedených v § 9 ZbrZ.
- Zbraně kategorie B (podléhající povolení) - jsou především krátké a dlouhé samonabíjecí zbraně, které může fyzická osoba nabývat do vlastnictví na základě povolení vydaného od PČR, za podmínek uvedených v § 12 ZbrZ.
- Zbraně kategorie C (podléhající oznámení) - jsou především dlouhé opakovací zbraně, které může fyzická osoba nabývat do vlastnictví na zbrojní průkaz a nabytí této zbraně do vlastnictví musí oznámit příslušnému útvaru policie podle § 14 ZbrZ.
- Zbraně kategorie D (ostatní) - jsou např. zbraně expanzní, které může fyzická osoba nabývat do vlastnictví bez zbrojního průkazu, pokud je starší 18 let a pokud splňuje další podmínky uvedené v § 15 ZbrZ.

Zbrojní průkaz je rozdělen do několika skupin A-E, které blíže specifikují rozsah oprávnění nakládání se zbraněmi a podmínky získání tohoto oprávnění. Skupiny zbrojního průkazu, jejich specifikace, podmínky získání, povinnosti a oprávnění držitelů zbrojních průkazů těchto skupin jsou uvedeny v §§ 16-29 ZbrZ.

Skupiny zbrojního průkazu dle § 16 ZbrZ:

- Skupina A - opravňuje držitele zbrojního průkazu nabývat do vlastnictví zbraně pro sběratelské účely
- Skupina B - opravňuje držitele zbrojního průkazu nabývat do vlastnictví zbraně pro sportovní účely
- Skupina C - opravňuje držitele zbrojního průkazu nabývat do vlastnictví zbraně pro lovecké účely
- Skupina D - opravňuje držitele zbrojního průkazu nabývat do vlastnictví a nakládat se zbraněmi za účelem výkonu povolání. Tuto skupinu zbrojního průkazu využívají zaměstnanci MP, OP a SBS
- Skupina E - opravňuje držitele zbrojního průkazu nabývat do vlastnictví, držet a nosit zbraně za účelem ochrany života, zdraví nebo majetku. Tuto zbraň je povinen nosit skrytě.

Dle § 28 ZbrZ je držitel zbrojního průkazu oprávněn použít zbraň ke střelbě podle zvláštního právního předpisu nebo na střelnici.³²

Pokud držitel zbrojního průkazu použije zbraň v nutné obraně nebo krajní nouzi, je povinen dle § 29 ZbrZ oznámit tuto skutečnost neprodleně nejbližšímu útvaru PČR. Pro účely jednání v krajní nouzi a nutné obraně lze využít jakoukoliv zbraň, včetně dlouhých i krátkých palných zbraní. Avšak nejběžněji jsou používány zbraně krátké, které lze pro účely sebeobrany nosit neustále u sebe. Z důvodu vyžadovaného skrytého nošení zbraně je nemyslitelné mít u sebe za každé situace a za každého počasí dlouhou zbraň pod dlouhým kabátem. Střelná zbraň je nejúčinnějším prostředkem sebeobrany a obránci umožňuje několik možností, kterými lze zbraň použít a zároveň dodržet přiměřenost obrany.

Střelnou zbraň lze využít k pouhé pohružce použití zbraně, k varovnému výstřelu a zároveň tak udržet útočníka dále od těla. Celou situaci, tak lze vyřešit bez fyzického kontaktu a bez vzniku škod na zdraví nebo životech všech zúčastněných i nezúčastněných osob, ve prospěch obránce. V případě, že výše zmíněné způsoby selžou, je možné použít zbraň ke střelbě nebo využít i úder zbraní. Použití střelné zbraně zvyšuje pravděpodobnost úspěchu obrany, tím že umožňuje stupňovat způsob obrany, dle možností obránce a okolností útoku.

Použití zbraně v nutné obraně je limitováno podmínkou, že obrana nesmí být **zcela zjevně nepřiměřena způsobu útoku**, ale zároveň se počítá s faktem, že obrana musí být intenzivnější než útoku, aby byla obrana úspěšná. Lze se tak palnou zbraní bránit i proti neozbrojenému útočníkovi. Útok beze zbraně může být stejně fatální jako útok se zbraní, přičemž útok může být veden náhle a z bezprostřední blízkosti. Z tohoto důvodu nelze, při použití zbraně proti neozbrojenému útočníkovi, dovozovat nepřiměřenost obrany.³³

Na případu, o kterém informovala policie 4. března 2015, lze názorně ukázat, že útočník nepotřebuje k útoku žádný důvod ani zbraň a útok může přijít náhle a bez varování. Dva mladíci, si tehdy krátili dlouhou chvíli, vybíráním si náhodných kolemjdoucích, na které bez varování zaútočili ranami pěstí a kopanci. Z pohledu

³² ČESKO. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>>.

³³ HRAZDÍRA, I., KOVÁRNÍK, L., NOVOTNÝ, F. *Použití zbraně a zákon*. Praha: EUROUNION, 2000, s. 389.

obránce, v takovém případě, nelze útok do poslední chvíle předvídat a nelze s jistotou dopředu znát následky, které mohou být útokem způsobeny. Z možných následků takového útoku nelze vyloučit těžké ublížení na zdraví nebo zranění, které může mít za následek smrt.³⁴

Další podobný případ se stal 21. dubna 2018 na zahrádce restaurace ve Vladislavově ulici v centru Prahy, kde došlo k napadení číšníka skupinkou cizinců. Ti mu způsobili těžké poranění a musel být převezen do nemocnice a operován. V tomto případě došlo opět k útoku beze zbraně a napadený mohl předem útok vytušit, avšak na základě fyzické zdatnosti a početní převaze byl proti útočníkům ve značné nevýhodě. Důvodem k útoku bylo, že skupinka byla zaměstnanci restaurace upozorněna, že v prostorách restaurace nesmí pít vlastní alkohol.³⁵

Pro jednání v nutné obraně není podmínkou, aby jednání ze strany obránce bylo náhlé a nepřipravené. „Nutná obrana má obvykle znaky úmyslného trestného činu, přičemž úmysl jednající osoby je dán i ve vztahu ke způsobenému následku. Forma zavinění je pro posouzení jednání jako nutné obrany irelevantní.“³⁶ Podmínkou jednání v nutné obraně není subsidiarita jako je tomu v případě krajní nouze. Z tohoto důvodu není obránce povinen se snažit útoku zabránit jiným způsobem, např. útekem. Rovněž se může k obraně připravit, např. připravením si zbraně k obraně, pokud okolnosti nasvědčují vzniku útoku, čímž je naplněna podmínka, že útok přímo hrozí, např. útočník, který obránci vyhrožuje a verbálně ho napadá.³⁷

V případě použití zbraně v nutné obraně nebo krajní nouzi, na kterou nemá obránce povolení, mu nesmí být u soudu na základě této skutečnosti přitíženo v posuzování oprávněnosti jednání v nutné obraně nebo krajní nouzi. Nelze však vyloučit následné stíhání za nedovolené ozbrojování dle § 279 TZ.³⁸

³⁴ MARTÍNKOVÁ, I. Mladíci se bavili násilím v centru Prahy. In: *Policie.cz* [online]. 4.3.2015 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z WWW:

<<http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=22061217&doctype=ART&>>.

³⁵ DANĚK, J. Výzva pro ubytovatele a recepční - aktualizace V. In: *Policie.cz* [online]. 30.5.2018 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/vyzva-pro-ubytovatele-a-recepni.aspx>>.

³⁶ Srov.: NOVOTNÝ, F., et al. *Trestní zákoník 2010*. Praha: EUROUNION, 2010, s. 107.

³⁷ HRACHOVEC, P. 7 Tdo 461/2004, Soudní rozhodnutí Nejvyššího soudu. In: *Zakony.cz* [online]. 14.9.2011 [cit. 2018-06-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2004/3501/judikat-ns-7-Tdo-461-2004-GNS20115753>>.

³⁸ HRAZDÍRA, I., KOVÁRNÍK, L., NOVOTNÝ, F. *Použití zbraně a zákon*. Praha: EUROUNION, 2000, s. 390.

Každý občan, který nezamezí nebo neohlásí spáchání nebo pokus o spáchání trestného činu, se dopustí sám trestného činu dle § 367 a § 368 TZ.³⁹ Kdokoliv smí dle § 76 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu omezit na osobní svobodě osobu podezřelou ze spáchání trestného činu, během páchání trestného činu nebo bezprostředně poté za účelem zjištění její totožnosti, zamezení útěku nebo zajištění důkazů a svědků.⁴⁰

Použití střelnou zbraň je možné i k zastavení podezřelé osoby, přistižené při nebo bezprostředně po spáchání trestného činu. Pokud podezřelá osoba prchá z místa činu nejedná se o útok, který trvá nebo přímo hrozí, není možné použití zbraně ve smyslu § 29 TZ o nutné obraně. V takovém případě lze podezřelou osobu zadržet dle § 76 odst. 2 TrŘ, za podmínek § 28 TZ o krajní nouzi, tzn. nelze při zadržení této osoby způsobit větší škodu, než která hrozila v případě, že by podezřelá osoba unikla. Pouze v případě, že podezřelá osoba prchá z místa činu s odcizeným majetkem, útok na zájem chráněný zákonem stále trvá a lze tak použít zbraň v rámci podmínek stanovených § 29 TZ. Obrana ovšem **nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku**, nelze tak prchající osobě způsobit těžkou újmu na zdraví nebo ji dokonce usmrtit v rámci nutné obrany.⁴¹

4.2 Oprávněné použití zbraně příslušníky ozbrojených složek

V České republice existuje několik ozbrojených sborů a pro každý z nich platí jiné právní úpravy (viz kapitola 2.5), které jim přesně vymezují podmínky oprávněného použití zbraní v rámci výkonu jejich povolání.

Policie České republiky

Pro příslušníky PČR jsou způsob a okolnosti použití zbraně zakotveny v § 56 PolČR. „Použití zbraně představuje nejzávažnější prostředek, který zákon příslušníkům Policie České republiky dává k dispozici. Použití zbraně lze bezesporu označit za „*ultima ratio*“, tedy poslední možnost, kterou mohou policisté (za zákonem

³⁹ ČESKO. Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

⁴⁰ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>.

⁴¹ HRAZDÍRA, I., KOVÁRNÍK, L., NOVOTNÝ, F. *Použití zbraně a zákon*. Praha: EUROUNION, 2000, s. 389.

stanovených podmínek) využít k tomu, aby dosáhli cíle sledovaného zákrokem.“⁴² Případy v nichž mohou příslušníci PČR použít zbraň jsou uvedeny v § 56 odst. 1 písm. a) až h) PolČR. Pro tyto účely se zbraní rozumí dle § 56 odst. 5 PolČR, zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně a dále se rozumí zbraň bodná a sečná.

Ustanovení § 56 PolČR má své kořeny v čl. 6 usnesení předsednictva české národní rady 2/1993 Sb. Podle odst. 4 tohoto článku není porušením práv, jestliže byl někdo zbaven života v souvislosti s jednáním, které podle zákona není trestné.

„(1) Policista je oprávněn použít zbraň

- a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi,
- b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
- c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,
- d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,
- e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,
- f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,
- g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo
- h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.“

Tento paragraf upravuje použití zbraně ve dvou základních oblastech. První oblastí je použití zbraně proti osobě a druhou oblastí je použití zbraně k zadržení dopravního prostředku, jehož řidič svým chováním ohrožuje zdraví nebo život osob

⁴² Srov.: VŠETIČKA, P., Použití zbraně dle zákona o Policii České republiky. *Epravo.cz* [online]. 15.10.2014 [cit. 2018-06-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/pouziti-zbrane-dle-zakona-o-policii-ceske-republiky-95497.html>>.

(odst. 1 písm. f) §56 a použití zbraně proti zvířeti, které ohrožuje zdraví nebo život osoby (odst. 1 písm. h) §56.

Významnější je oblast použití zbraně proti osobě (odst. 1 písm. a), b), c), d), e) a g) §56. Policista je oprávněn použít zbraň k ochraně zdraví a života svého nebo ochraně života a zdraví jiných osob. Jedná se zejména o případy nutné obrany a krajní nouze, případ zadržení nebezpečného pachatele, zamezení útěku nebezpečného pachatele a zabránění útoku na chráněný objekt nebo prostor.⁴³

Vězeňská a justiční stráž

Pro příslušníky Vězeňské a justiční stáže jsou způsob a okolnosti použití zbraně zakotveny v § 18 VjSZ. Podle odst. 1 § 18 VjSZ je příslušník Vězeňské a justiční stráže oprávněn použít zbraň pouze výjimečně. Jedná se opět o případy ochrany zdraví nebo života vlastního nebo jiných osob (odst. 1 písm. a) §18. Dále pak aby příslušník překonal odpor směřující k zmaření služebního zákroku, aby zamezil útěku osoby ve výkonu vazby nebo trestu nebo během přepravy a aby odvrátil útok na chráněný nebo střežený objekt (odst. 1 písm. b), c), a d) §18. Posledním případem je zneškodnění zvířete ohrožující zdraví nebo život osob (odst. 1 písm. e) §18.⁴⁴

Bezpečnostní informační služba

Dle § 5 zákona 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě je umožněno příslušníkům BIS nosit a použít zbraň pouze v mezích krajní nouze a nutné obrany.⁴⁵

Městská a obecní policie

Příslušníkům obecní policie zákon č. 553/1991 Sb., neumožňuje použít zbraň o mnoho více než příslušníkům BIS. Dle § 20 odst. 1 ObPol je umožněno příslušníkům městské nebo obecní policie použít zbraň pouze v mezích krajní nouze a nutné obrany nebo k zamezení útěku nebezpečného pachatele.⁴⁶

⁴³ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273?text=o+policii>>.

⁴⁴ ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555?text=v%C4%9Bze%C5%88>>.

⁴⁵ ČESKO. Zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-154?text=bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD+info>>.

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553?text=obecn%C3%AD>>.

Celní správa

Použití zbraně příslušníky Celní správy upravuje § 45 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Tento paragraf je téměř totožný s § 56 PolČR, zásadní odlišnost je v písm. e), kde jsou jednotlivé cíle nebezpečného útoku vyjmenovány (objekt orgánů celní správy nebo objekt ministerstva, orgánů finanční správy nebo Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, v nichž orgány celní správy zabezpečují dodržování veřejného pořádku).⁴⁷

Ozbrojené síly České republiky

Voják je oprávněn při výkonu pořádkové, strážní, eskortní a dozorčí služby použít vojenskou zbraň v případech uvedených v § 42 OzbSil. Podle odst. 1 písm. a) je to v případě, kdy odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na jeho osobu nebo útok na zdraví nebo život jiné osoby. Použití zbraně k odvrácení nebezpečného útoku na střežený objekt, k zamezení útěku ozbrojené osoby nebo osoby podezřelé ze spáchání zvlášť závažného trestného činu je upraveno odst. 1 písm. b) a c) § 42 OzbSil. Posledním případem použití zbraně je v případě potřeby zneškodnění zvířete, které ohrožuje život nebo zdraví osob (odst. 1 písm. d) § 42.⁴⁸

Porovnáním jednotlivých zákonů o jednotlivých ozbrojených složkách vidíme, že největší prostor k oprávněnému použití zbraně mají příslušníci Policie České republiky a příslušníci Celní správy. O něco méně možností k oprávněnému použití zbraně mají příslušníci Vězeňské a justiční stráže a vojáci ozbrojených sil České republiky při výkonu pořádkové, strážní, eskortní a dozorčí služby. Ostatní ozbrojené složky mají možnosti k oprávněnému použití zbraně téměř srovnatelné s civilisty

⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17?text=celn%C3%AD+spr>>.

⁴⁸ ČESKO. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219?text=ozbrojen%C3%BDch>>.

5 Komparace české právní úpravy institutu oprávněného použití zbraně s odpovídající právní úpravou ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku

Pro porovnání české právní úpravy institutu oprávněného použití zbraně jsem vybral právní úpravu platnou ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku, přesněji v Anglii a Walesu. Členským státem Evropské unie je Spojené království Velké Británie a Severního Irsku. Velká Británie se skládá ze tří zemí, Anglie, Walesu a Skotska. Anglie a Wales, jako ústavní následník Anglického království používají jednotný právní systém, a řídí se tzv. angloamerickým právem. Ve Skotsku platí skotské právo, které je smíšený právní systém obsahující prvky obyčejového práva a občanského práva. V Severním Irsku platí severoirské právo, jedná se o obyčejové právo, z historických důvodů je oddělené od jurisdikce ostatních zemí Spojeného království.⁴⁹

Anglické právo

Oproti právnímu řádu České republiky je právní řád v Anglii a Walesu postaven na angloamerickém právním systému a je založen na obyčejovém právu, angl. „common law“. Na začátek je třeba zdůraznit, že anglické právo je tzv. obyčejové právo, které zahrnuje jak trestní právo, tak i občanské právo.⁵⁰

Anglické právo má několik právních pramenů, z nichž nejdůležitějším pramen je „soudcovské právo“, které je založeno na soudním precedentu. Rozhodování na základě precedentu vychází z předchozích rozhodnutí jednotlivých soudních případů a výkladů práva jednotlivými soudci. Dalším důležitým pramenem je psané právo, které tvoří „právo zákonné“. Zákonné právo v angloamerickém právním systému tvoří především psaný pevný základ pro právo soudcovské. To umožňuje jednak právo nalézat, ale zároveň právo tvořit a tímto se odlišuje od evropského právního systému.⁵¹

Zajímavým příkladem fungování tohoto systému je případ vraždy, který se řídí obyčejovým právem a odpovídajícím trestem je trest smrti. Toto je však v dnešní době

⁴⁹ *Judicial systems in Member States - England and Wales*. Portál evropské e-Justice [online]. 2018 [cit. 2018-06-17]. Dostupné z WWW:

<https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-ew-cs.do?member=1>.

⁵⁰ HORNBY, A. S., *Oxford Advance Learner's Dictionary of Current English*. 5. vyd. Oxford: University Press, 1995. s 229. ISBN 0 19 431421 9.

⁵¹ KNAPP, V. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1995. 247 s. ISBN 80-7179-028-1. s. 94-96.

upraveno rozhodnutím Parlamentu na doživotní odnětí svobody. Nebylo tomu tak vždy, zákon „Offences against the Person Act 1861“ v paragrafech 1 a 2 stanovuje za vraždu trest smrti. Paragraf 1 byl zrušen zákonem „Murder (Abolition of Death Penalty) Act 1965“ a paragraf 2 zákonem „Homicide Act 1957“.^{52, 53, 54}

5.1 Zpřísnění legislativy

Společně s vývojem společnosti dochází i k úpravě příslušné legislativy. Většinou k úpravě legislativy výrazné události ovlivňující veřejné mínění. Ve Velké Británii došlo k zásadní úpravě legislativy, týkající se držení a používání zbraní v reakci na požadavek veřejnosti po dvou případech masových vražd střelnou zbraní.

Prvním případem byl útok aktivního střelce ve městě Hungerford v Anglii dne 19.8.1987, Michael Robert Ryan zastřelil 16 lidí ,včetně policejního důstojníka a své matky a následně sám sebe. Dalších 15 osob postřelil. Ryan ke střelbě použil tři legálně držené zbraně, samonabíjecí pistoli Beretta 92 a dvě poloautomatické pušky, americkou karabinu M1 a čínskou pušku Type 56 (varianta AK-47). Motiv Ryanova činu nebyl nikdy spolehlivě objasněn, ale podle vyjádření forezního psychiatra trpěl Ryan schizofrenií. Oficiální podrobná zpráva o útoku vytvořená na základě požadavku ministra vnitra Douglase Hurda vedla k přijetí dodatku zákona o zbraních „Firearms (Amendment) Act 1988“, který zakazuje vlastnit poloautomatické zbraně a omezuje používání brokovnic se zásobníkem.⁵⁵

Dodatek „Firearms (Amendment) Act 1988“ v podkapitole „Obzvláště nebezpečné zbraně“ v odst. 1, § 1 rozšiřuje třídu zakázaných zbraní a munice uvedenou v § 5 zákona o střelných zbraních „Firearms Act 1968“. Dále se v tomto paragrafu praví, že se jedná o zbraně a munici, k jejichž vlastnictví, nákupu, výrobě, prodeji nebo přesunu je třeba souhlas státního tajemníka.⁵⁶

V § 1 odst. 2, pak doplňuje a upřesňuje § 5 odst. 1, zákona o zbraních (zbraně podléhající zákazu) následovně:

⁵² UNITED KINGDOM. Offences Against the Person Act 1861. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1861/100/pdfs/ukpga_18610100_en.pdf>.

⁵³ UNITED KINGDOM. Homicide Act 1957. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1957/11/pdfs/ukpga_19570011_en.pdf>.

⁵⁴ UNITED KINGDOM. Murder (Abolition of Death Penalty) Act 1965. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1965/71/pdfs/ukpga_19650071_en.pdf>.

⁵⁵ SQUIRES, P., KENNISON, P. *Shooting to kill? Policing, Firearms and Armed Response*. 1. vydání. Chichester, England : Wiley-Blackwell, 2010, s. 76-78.

⁵⁶ SMITH, S. *Stop! Armed Police!*. 1. vydání. Londýn : Robert Hale Limited, 2013, s. 87.

- a) „jakákoliv střelná zbraň, která je zkonstruována nebo upravena tak, že dvě nebo více střel mohou být následně vystřeleny bez opakovaného tlaku na spoušť“
- (ab) „jakákoliv samonabíjecí nebo opakovací puška, jiná než na munici ráže .22 s okrajovým zápalem (rim-fire)“
- (ac) „jakákoliv samonabíjecí nebo opakovací střelná zbraň s hlavní s hladkým vývrtem, která není na munici ráže .22 s okrajovým zápalem (rim-fire) a má buď hlaveň kratší než 24 palců (60,96 cm) nebo její celková délka (bez oddělitelné, sklopné nebo zatahovací nebo jiné ramenní opěrky) je méně než 40 palců (101,6 cm)“
- (ad) „jakýkoliv revolver s hlavní s hladkým vývrtem, který je na jinou munici než ráže 9 mm s okrajovým zápalem (rim-fire), nebo který se nabíjí od ústí hlavně, každá komora zvlášť“
- (ae) „jakýkoliv raketomet, nebo jakýkoliv minomet pro vystřelování stabilizovaných střel, jiný než odpalovací zařízení nebo minomet zkonstruovaný pro vystřelování lan nebo pro pyrotechnické účely nebo jako signalizační zařízení“

V § 2, odst. 2 rozšiřuje zákon skupinu zbraní vyžadujících zbrojní průkaz s výjimkou brokovnic.

- (a) „brokovicí se v rámci tohoto zákona rozumí střelná zbraň s hlavní s hladkým vývrtem (nikoliv vzduchovka), která
 - (i) má hlaveň nejméně 24 palců dlouhou a průměr vývrtní hlavně nepřesahuje 2 palce
 - (ii) nemá žádný zásobník nebo má neoddělitelný zásobník, který nepojme více než 2 náboje
 - (iii) není revolver“⁵⁷

Druhým případem byl útok aktivního střelce na základní škole ve městě Dunblane, ve Skotsku dne 13. 3. 1996. Střelec Thomas Watt Hamilton zastřelil 16 dětí a jednu učitelku, následně spáchal sebevraždu. Dalších 16 osob postřelil. Jedná se o

⁵⁷ UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) Act 1988. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/45/pdfs/ukpga_19880045_en.pdf>.

nejhorší masovou střelbu v britské historii vůbec. Hamilton použil ke střelbě čtyři legálně držené zbraně, dvě pistole Browning High Power ráže 9mm Luger a dva revolvery Smith & Wesson M19 ráže .357 Magnum, a nesl s sebou více než 700 nábojů. Motiv Hamiltonova činu pramenil pravděpodobně z jeho pedofilních sklonů. Rodiče několika chlapců na něj kvůli tomu podali opakované stížnosti a následně mu skautská asociace zakázala práci s mládeží.⁵⁸

Tento hrůzný čin vyvolal opětovně veřejnou debatu o kontrole zbraní, některé návrhy šly až k úplnému zákazu držení střelných zbraní privátními osobami. Závěrečná zpráva vytvořená komisí vedenou lordem Williamem Cullenem doporučila přísnější pravidla pro držení střelných zbraní, a dala ke zvážení, zda je úplný zákaz střelných zbraní ve veřejném zájmu. Komise zároveň doporučila změny v zabezpečení škol a prověřování osob pracujících s dětmi a mládeží do 18 let. Ministerstvo vnitra souhlasilo s přísnějšími pravidly, ale úplný zákaz shledalo neadekvátním. Pozůstalí a přátelé obětí získali 705 000 podpisů pod petici „Snowdrop“, která požadovala úplný zákaz držení střelných zbraní privátními osobami. Na základě tlaku veřejného mínění byl konzervativní vládou Johna Majora vypracován nový zákon o zbraních „Firearms (Amendment) Act 1997“.⁵⁹

„Firearms (Amendment) Act 1997“ doplňuje v § 1, odst. 2 původní definici zbraní podléhajících zákazu uvedenou v § 5, odst. 1 (ab) zákona „Firearms Act 1968“ následovně:

„(aba) jakákoliv střelná zbraň, která má buď hlaveň kratší než 30 centimetrů nebo je celkově kratší než 60 centimetrů, jiná než vzduchovka, malorážní pistole, zbraň, která se nabíjí od ústí hlavně nebo střelná zbraň zkonstruovaná jako signální zařízení.“⁶⁰

Po volbách v roce 1997 vláda Tonyho Blaira předložila další návrh upravující zákon o zbraních, který byl přijat jako „Firearms (Amendment) (No.2) Act 1997“. Tento dodatek zákona v § 1 rozšiřuje zákaz i na malorážní pistole.⁶¹

⁵⁸ SMITH, S. *Stop! Armed Police!*. 1. vydání. Londýn : Robert Hale Limited, 2013, s. 148.

⁵⁹ SQUIRES, P., KENNISON, P. *Shooting to kill? Policing, Firearms and Armed Response*. 1. vydání. Chichester, England : Wiley-Blackwell, 2010, s. 115-116.

⁶⁰ UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) Act 1997. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/5/pdfs/ukpga_19970005_en.pdf>.

⁶¹ UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) (No. 2) Act 1997. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/64/pdfs/ukpga_19970064_en.pdf>.

5.2 Zákony týkající se vlastnictví zbraní

Podle anglických zákonů je vlastnictví zbraně nikoliv právo, ale privilegium. Povolení vlastnit střelnou zbraň může být uděleno osobě, která nepředstavuje hrozbu pro společnost a má dobrý důvod k vlastnictví zbraně. Dobrým důvodem je pravidelné, zákonné používání zbraně k výkonu práce, sportu nebo k volnočasovým aktivitám. Osoba, která byla odsouzena k trestu odnětí svobody na tři a více let nemůže již nikdy vlastnit střelnou zbraň nebo munici.

Povolení vlastnit zbraň, tedy vydání zbrojního průkazu, je v pravomoci policie a na tento proces se vztahuje hned několik zákonů, zejména „Firearms Act 1968“ a „Policing and Crime Act 2017 a dále příslušné vyhlášky. Všechny důležité informace jsou shrnuty v „Guide on Firearms Licensing Law“. Tento průvodce slouží nejen policistům, ale také žadatelům o zbrojní průkaz.⁶²

Anglický zbrojní průkaz „Firearm certificate“ je ve srovnání s naší legislativou jakousi kombinací českého zbrojního průkazu a všech průkazů zbraní, které daná osoba vlastní. Vlastněné zbraně (výrobce, popis, sériové číslo) jsou uvedeny v Tabulce I zbrojního průkazu. Dále je v průkazu uvedeno množství munice, které smí držitel průkazu vlastnit. Zbrojní průkaz v Anglii a Walesu má omezenou platnost na dobu 5 let. Průvodce k žádosti o vydání zbrojního průkazu „Guide on Firearms Licensing Law“ vydaný v dubnu 2016 v kapitole 3 sumarizuje veškeré zakázané zbraně a munici uvedené v platných zákonech.⁶³

V tomto legislativním dokumentu se používá termín „malé střelné zbraně“. Cílem dodatku zákona o zbraních z roku 1997 bylo zakázat vlastnictví určitých obzvláště nebezpečných střelných zbraní, které je snadné skrýt. V praxi se sice jedná o ruční střelné zbraně, ale definice je ještě obecnější.

5.3 Institut oprávněného použití zbraně

Nejdříve trochu pohledu do historie. Pravděpodobně nejstarším zákonem, který se týká daného problému a jehož většina paragrafů je stále v platnosti, je zákon

⁶² UNITED KINGDOM. Policing and Crime Act 2017. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2017/3/pdfs/ukpga_20170003_en.pdf>.

⁶³ HOME OFFICE, UK. Guide on firearms licensing law 2016. In: *Gov.uk* [online]. April 2016 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.gov.uk/government/publications/firearms-law-guidance-to-the-police-2012>>. ISBN: 978-1-78246-010-7.

„Offences against the Person Act 1861“, kde se v § 7 „*Omluvitelná vražda*“ píše, že osoba, která zabije jinou osobu nešťastnou náhodou nebo v sebeobraně nebo jiným způsobem bez zločinného záměru, nebude potrestána. Tento paragraf již není v platnosti. Byl zrušen zákonem „Criminal Law Act 1967.“⁶⁴

Institut oprávněného použití zbraně v Anglii a Walesu je nutno rozdělit na tři základní případy.

- 1) Prvním, a nejdůležitějším, případem je sebeobrana. Obrana osoby, ať vlastní či druhých, se v Anglii a Walesu řídí *obyčejovým právem*.
- 2) Druhým případem je obrana majetku, ta se řídí „Criminal Damage Act 1971“.⁶⁵
- 3) Posledním případem je zatčení, zadržení a zabránění zločinu, které se řídí „Criminal Law Act 1967“.⁶⁶

Velký důraz je ve všech případech kladen na použití úměrné, odpovídající síly ve všech výše uvedených případech. Lidský život je nade vše, a to platí nejen pro obránce, ale i pro útočníka. Obecně řečeno, dříve než dojde k použití síly, k řešení incidentu by měly být použity nenásilné prostředky.⁶⁷

Ať osoby nebo instituce (policie a ozbrojené síly) musí ve všech případech respektovat „Human Rights Act 1998“, a to zejména články 2, 3 a 8. Všechny tři články se shodují v plném znění s „European Convention of Human Rights“. „Human Rights Act 1998“ v čl. 2 odst. 2 upravuje použití síly při obraně osoby před nezákonným násilím, při legálním uvěznění nebo zabránění v útěku legálně zadržené osoby a při legálních akcích pro nastolení pořádku při nepokojích a vzpourách.⁶⁸ a⁶⁹

⁶⁴ UNITED KINGDOM. Offences Against the Person Act 1861. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1861/100/pdfs/ukpga_18610100_en.pdf>.

⁶⁵ UNITED KINGDOM. Criminal Damage Act 1971. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1971/48/pdfs/ukpga_19710048_en.pdf>.

⁶⁶ UNITED KINGDOM. Criminal Law Act 1967. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1967/58/pdfs/ukpga_19670058_en.pdf>.

⁶⁷ CROWN PROSECUTION SERVICE. Self-Defence and the Prevention of Crime. In: *Gov.uk* [online]. [b.r.] [cit. 2018-12-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/self-defence-and-prevention-crime>>.

⁶⁸ UNITED KINGDOM. Human Rights Act 1998. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/42/pdfs/ukpga_19980042_en.pdf>.

⁶⁹ EUROPEAN UNION. European Conventions on Human Rights. In: *Echr.coe.int* [online]. 1950 [cit. 2019-01-15]. Dostupné z WWW: <https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf>.

5.3.1 Obrana osoby

Jak již bylo zmíněno, obrana osoby, ať vlastní či druhých, se v Anglii a Walesu řídí obyčejovým právem. Z tohoto důvodu je obtížné nalézt písemné vyjádření právního rámce. Určitý obraz si můžeme vytvořit poskládáním různých odkazů v psaných zákonech a také z prohlášení zainteresovaných institucí.

Příkladem je společné veřejné prohlášení „The Crown Prosecution Service“ a „Association of Chief Police Officers“ (ACPO) ze dne 1.10.2005 s názvem „Obyvatelé domácností a použití síly proti vetřelcům“. V tomto společném prohlášení, jsou uvedeny odpovědi na často kladené otázky týkající se pojmů používaných jak v zákonech, tak i v obyčejovém právu.

Nejdůležitějším bodem tohoto prohlášení je „**rozumná síla**“. V prohlášení se uvádí, že se neočekává, že by napadený dokázal přesně posoudit stupeň síly použitý v daném momentu. Pokud udělá pouze to, co upřímně a instinktivně věří, že je nezbytné v dané chvíli. To platí i v případě, pokud použije předmět, který má k dispozici, jako zbraň. A jako obecné pravidlo, čím extrémnější jsou podmínky a čím větší strach člověk pocítuje, tím větší stupeň síly může zákonně použít na sebeobranu.

Pokud chráníte sebe nebo ostatní ve svém domě před vetřelcem, může být stále rozumné použít takový stupeň síly, který je následně považován za nepřiměřený, protože jste jednali za extrémních podmínek a neměli jste možnost přemýšlet, jaký stupeň síly by byl nezbytný k odrazení vetřelce. To platí pouze pro případ sebeobrany nebo obrany ostatních, v případě obrany majetku je takovéto jednání nezákonné.⁷⁰

Pojem sebeobrany je definován v „Criminal Justice and Immigration Act 2008“, § 76 „*Rozumná síla za účelem sebeobrany, atd.*“, kde se v odst. 10

(a) uvádí, že legitimní účel znamená:

- (i) účel sebeobrany podle obyčejového práva
- (ii) zabránění zločinu nebo asistence při zákonném zatčení

(b) sebeobrana zahrnuje jednání v obraně jiné osoby

⁷⁰ CROWN PROSECUTION SERVICE. Self-Defence and the Prevention of Crime. In: *Gov.uk* [online]. [b.r.] [cit. 2018-12-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/self-defence-and-prevention-crime>>.

(c) odkazy na použitý stupeň síly⁷¹

5.3.2 Obrana majetku

Zákon „Criminal Damage Act 1971“ v prvních třech bodech definuje, že je protizákonné nejen zničit nebo poškodit cizí majetek, ale také že je protizákonné vyhrožovat zničením nebo poškozením cizího majetku. Dále je také protizákonné vlastnit nebo mít ve svém vlivu cokoli, co osoba sama použije nebo dovolí někomu jinému použít ke zničení nebo poškození cizího majetku. Samostatně je zmíněno žhářství.

V § 6 odst. 1 se uvádí, že pokud existuje důvodné podezření, že nějaká osoba vlastní nebo má ve svém vlivu nebo má ve své domácnosti/nemovitosti něco, co bylo použito nebo je zamýšleno použít ke

- a) zničení nebo poškození cizího majetku nebo
- b) zničení nebo poškození cizího majetku způsobem, který pravděpodobně ohrozí něčí život,

pak má oprávněná osoba právo hledat tuto věc a zabavit tuto věc.

V § 6 odst. 2 pak uděluje oprávněné osobě právo v případě potřeby *použít sílu* ke vstupu do domácnosti/nemovitosti za účelem uvedeným v odst. 1.

V tomto zákoně není k použití síly již nic bližšího uvedeno.⁷²

5.3.3 Zatčení, zadržení a zabránění zločinu

Tyto případy se řídí Trestním zákonem „Criminal Law Act 1967“, část I, § 3. „*Užití síly při zatčení, atd.*“

§ 3 odst. 1 umožňuje osobě, při zabránění zločinu, použít sílu, která je rozumná za daných okolností, nebo při provádění nebo asistování zákonnému zatčení pachatele nebo podezřelého nebo osoby na útěku.

⁷¹ UNITED KINGDOM. Criminal Justice and Immigration Act 2008. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/4/pdfs/ukpga_20080004_en.pdf>.

⁷² UNITED KINGDOM. Criminal Damage Act 1971. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1971/48/pdfs/ukpga_19710048_en.pdf>.

§ 3 odst. 2 uvádí, že odst. 1 nahradí pravidla obyčejového práva v případě, kdy síla použitá k účelu zmíněnému v odstavci je oprávněna tímto účelem.⁷³

Ve veřejných konzultacích žalobců/prokurátorů „The Crown Prosecution Service“ se pro případ zabránění zločinu uvádí, že svědek násilného zločinu s pokračující hrozbou násilí může být oprávněn k použití extrémní síly k odstranění hrozby dalšího násilí. Okolnosti každého případu musí být velice pečlivě zváženy.

Důležité je i následující doporučení. Při rozhodování, zda bylo použití síly nezbytné, by měl prokurátor vzít v potaz časový úsek, během kterého se osoba musela rozhodnout, zda zasáhne proti osobě, o které se domnívá, že se chystá spáchat zločin.⁷⁴

Policisté mají oporu v zákoně „Police and Criminal Evidence Act 1984“, kde se v paragrafu 117 praví, že policejní důstojník může použít rozumné síly, pokud je to nezbytné k výkonu moci.

Další doporučení se týká případů, kdy jsou zúčastněny osoby jiné než policejní důstojníci, ale které mohou konat službu udržování pořádku a prevence zločinu. To zahrnuje zaměstnance soukromých bezpečnostních agentur (včetně vrátných), správce veřejných budov a zaměstnance veřejné dopravy. Pracovní náplň a povinnosti těchto osob, během výkonu jejich zaměstnání, přivádí tyto osoby čas od času do konfrontačních situací, kdy vedle obecných postupů je potřeba zvážit použití rozumné síly. Tyto případy je doporučeno prokurátorům prošetřovat se zvláštní pečlivostí.

Dalším speciálním případem je zadržení „veřejností“, tedy civilními osobami. Právní oporu k udělení výkonu moci zadržení občanům je možné nalézt v § 24 „Police and Criminal Evidence Act 1984“. Tuto moc je možné uplatnit pouze v určitých případech, a to:

- zabránit osobě ve způsobení fyzického zranění sobě nebo jiné osobě
- zabránit osobě ve způsobení ztráty nebo poškození vlastnictví
- konat než odpovědnost převezme policie⁷⁵

⁷³ UNITED KINGDOM. Criminal Law Act 1967. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1967/58/pdfs/ukpga_19670058_en.pdf>.

⁷⁴ CROWN PROSECUTION SERVICE. Self-Defence and the Prevention of Crime. In: *Gov.uk* [online]. [b.r.] [cit. 2018-12-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/self-defence-and-prevention-crime>>.

⁷⁵ UNITED KINGDOM. Police and Criminal Evidence Act 1984. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/pdfs/ukpga_19840060_en.pdf>.

5.3.4 Zákony vztahující se na ozbrojené složky

Policie

V současnosti je vymáhání práva (Law enforcement) ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku organizováno odděleně v každém právním systému, tj. v Anglii a Walesu, Skotsku a Severním Irsku. Většinou vymáhání práva zajišťují policisté sloužící u regionální služby v dané jurisdikci (zemi). Tyto regionální služby jsou doplněny agenturami s působností v celém Spojeném království, např. *National Crime Agency (NCA)* – zaměřuje se na organizovaný zločin, nebo specializovanými jednotkami, které jsou normálně součástí některé z regionálních služeb, např. *Specialist operations*, která je jednou z jednotek Metropolitní policie a zaměřuje se zejména na národní bezpečnost a protiteroristické operace.

Teritoriální policejní síly zodpovídají za pořádek v dané policejní oblasti (*Police area*). Policejní oblasti byly ustanoveny společně s platností zákona „Police Act 1964“ Jako první vznikla oblast „Metropolitan Police District“, která zahrnuje celý Velký Londýn mimo oblasti „City of London“. Ve Spojeném království je celkem 45 policejních oblastí, po jedné ve Skotsku a v Severním Irsku, čtyři ve Walesu a zbývajících 39 oblastí pokrývá Anglii, kde, ve většině případů, odpovídají územím jednotlivých hrabství. V současné době je v platnosti nový zákon „Police Act 1996“.⁷⁶

Většina britských policistů je neozbrojena. V případech, kdy mohou být zbraně potřeba, jsou povolávání speciálně vycvičení policisté Authorized Firearms officers (AFO). Tito policisté jsou oprávněni nosit a používat střelné zbraně.

Dalšími policisty oprávněnými nosit a používat střelné zbraně jsou Specialist Firearms Officers (SFO). To jsou policisté vycvičení k používání střelných zbraní na mnohem vyšší úrovni než AFO, a to zejména díky výcviku v takových oblastech, jako je útok na budovu nebo použití speciálních zbraní. Tito policisté jsou nasazováni v případech teroristického nebezpečí a v případech zadržení, kdy je vysoké riziko použití střelných zbraní.⁷⁷

⁷⁶ UNITED KINGDOM. Police Act 1996. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/16/pdfs/ukpga_19960016_en.pdf>.

⁷⁷ Armed Response Unit [UK Armed Police]. In: *Eliteukforces.info* [online]. [cca 2013] [cit. 2018-12-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.eliteukforces.info/police/uk-armed-police/>>.

Pravidla pro použití střelné zbraně policistou se řídí obyčejovým právem, dále zákony „Police and Criminal Evidence Act 1984“, „Human Rights Act 1998“ a vyhláškou ministerstva vnitra „Code of Practice on the Police Firearms and Less Lethal Weapons“. Vydání vyhlášky je zakotveno v § 39 zákona „Police Act 1996“ a v § 10 zákona „Serious Organised Crime and Police Act 2005“. Vyhláška se v bodě 2 odvolává na manuál „Manual of Guidance on Police Use of Firearms“ vypracovaný ACPO (Association of Chief *Police* Officers).^{78, 79, 80}

Nošení střelné zbraně ozbrojenými příslušníky policie (AFO) samo o sobě neopravňuje k použití síly. Když příslušník AFO úmyslně na někoho namíří střelnou zbraň nebo vystřelí, znamená to použití síly, za které je AFO právně a organizačně odpovědný. Za použití střelné zbraně se považuje :

- míření na jinou osobu
- střelba na jinou osobu
- střelba při jakýchkoliv jiných okolnostech včetně neúmyslného výstřelu

Pokud je nezbytné použít sílu k dosažení zákonných cílů (zákonné zadržení, sebeobrana nebo obrana jiné osoby), tato síla musí být rozumná za všech okolností. Každý ozbrojený příslušník policie je individuálně odpovědný za své rozhodnutí a činy, nic ho nezprošťuje této odpovědnosti. To zahrnuje i rozhodnutí o použití síly, použití střelné zbraně nebo jiné zbraně. AFO se v případě použití síly nebo střelné zbraně v konečném důsledku zodpovídají za dodržování práva před soudem. Musejí být schopni ospravedlnit svá rozhodnutí a obhájit, že jejich činy byly založeny na jejich upřímném přesvědčení, a že okolnosti, které existovaly v daném čase, si tyto činy vyžadovaly z pohledu jejich profesní a právní odpovědnosti.

AFO musejí v případě použití síly nebo střelné zbraně vzít v potaz mnoho okolností a kombinací následujících faktorů, jako je vyhodnocení situace, odhad bezprostředního nebezpečí, pochopení širších souvislostí policejní akce, zpracování obdržených informací a rozkazů. Zvláštností je pravidlo, že velitelé neudělují povolení

⁷⁸ HOME OFFICE, UK. Code of Practice on the Police Firearms and Less Lethal Weapon. In: *Library.college.police.uk* [online]. [b.r.] [cit. 2018-12-23]. Dostupné z WWW: <<http://library.college.police.uk/docs/npia/Firearms-Code-consultationdraft-070809.pdf>>.

⁷⁹ UNITED KINGDOM. Serious Organised Crime and Police Act 2005. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/15/pdfs/ukpga_20050015_en.pdf>.

⁸⁰ ASSOCIATION OF CHIEF POLICE OFFICERS. Manual of Guidance on Police Use of Firearms. In: *Library.college.police.uk* [online]. [cca 2006] [cit. 2018-12-23]. Dostupné z WWW: <<http://library.college.police.uk/docs/acpo/firearms-chap05-2008.pdf>>.

k použití střelné zbraně, ale pouze oprávnění zbraň nosit. Jinými slovy, velitel vysvětluje před vyšetřovací komisí, proč udělil oprávnění zbraň nosit, ale AFO musí vysvětlit a obhájit, proč ji použil.⁸¹

AFO smí nosit střelnou zbraň pouze, pokud je k tomu oprávněn příslušným důstojníkem v hodnosti Inspektor a vyšší. Velký rozdíl je v legislativě Severního Irsku, kde jsou všichni příslušníci policejních složek oprávnění nosit přidělenou osobní zbraň nejen ve službě, ale i mimo službu.⁸²

Použití síly, střelných zbraní a jiných zbraní příslušníky policie

Příslušníci policie musí běžně řešit konfliktní situace. V mnoha případech záleží na umění jednat s lidmi a k řešení často stačí vhodně zvolená slova. Jiné případy vyžadují použití fyzické síly, a některé dokonce použití střelné zbraně ozbrojenými příslušníky policie (AFO). Jedná se o úměrnou a odpovídající odezvu na některé konfliktní situace a tento nezbytný přístup je obvyklý v demokratické společnosti. AFO jsou speciálně cvičeni, aby dokázali správně analyzovat situaci a přijmout příslušná opatření během ozbrojeného zásahu.

Kromě již dříve uvedených zákonů, předpisů a pravidel se musejí ozbrojení příslušníci policie (AFO) řídit základními principy pro použití síly a střelných zbraní příslušníky pořádkových orgánů „Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials“ přijatými na kongresu OSN v Havaně v roce 1990.⁸³

⁸¹ COLLEGE OF POLICING. Use of force, firearms and less lethal weapons. In: *App.college.police.uk* [online]. 23.10.2013 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.app.college.police.uk/app-content/armed-policing/use-of-force-firearms-and-less-lethal-weapons/>>.

⁸² POLICE SERVICE OF NORTHERN IRELAND. Manual of Policy, Procedure and Guidance on Conflict Management. In: *Psni.police.uk* [online]. [b.r.] [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <https://www.psni.police.uk/globalassets/advice--information/our-publications/conflict-management-manual/chapter_9_-_police_use_of_firearms.pdf>.

⁸³ Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials. In: *Ohchr.org* [online]. 7.9.1990 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/UseOfForceAndFirearms.aspx>>.

Komparační tabulka č. 1⁸⁴

Porovnání legislativy upravující nakládání se střelnými zbraněmi

	Česká republika	Spojené Království
Legislativa	- Zákon 119/2002 Sb. o Střelných zbraních	- Firearms Act 1968 - Policing and Crime Act 2017
Možnost vlastnit střelnou zbraň	- každá osoba na základě splnění zákonem stanovených podmínek	- Podle anglických zákonů je vlastnictví zbraně nikoliv právo, ale privilegium. - Povolení vlastnit zbraň, tedy vydání zbrojního průkazu, závisí na správním uvážení policejního orgánu
Doklady opravňující k držení střelných zbraní	1) Zbrojní průkaz: - osobní údaje oprávněné osoby - Rozsah oprávnění nakládání se zbraněmi (upraveno skupinami zbrojního průkazu) 2) Průkazy zbraní: - vydává se ke každé zbrani samostatně - obsahuje údaje konkrétní zbraně	Firearm Certificate: - osobní údaje oprávněné osoby - obsahuje údaje všech vlastněných zbraní - v průkazu je uvedeno množství munice, které smí držitel průkazu vlastnit
Účel opravňující k držení zbraní	Sběratelské účely	Sběratelské účely
	Sportovní účely	Sportovní účely
	Lovecké účely	Lovecké účely
	Výkon zaměstnání nebo povolání	Není
	Ochrana života, zdraví nebo majetku	Není

⁸⁴ Vlastní zdroj

<p>Vybrané druhy střelných zbraní, které je možné vlastnit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zbraně kategorie A: - lze vlastnit na základě udělené výjimky od PČR • Zbraně kategorie B: - lze vlastnit na základě povolení • Zbraně kategorie C: - lze vlastnit na základě ohlášení • Zbraně kategorie D: - lze vlastnit od 18 let 	<ul style="list-style-type: none"> • Samonabíjecí zbraně nebo opakovací zbraně (maximálně do ráže .22 s okrajovým zápalem) • Samonabíjecí zbraně nebo opakovací zbraně s hladkým vývrtem hlavně, s minimální délkou hlavně 30cm a celkovou délkou minimálně 60cm • Brokovnice bez zásobníku nebo s pevným zásobníkem, který nepojme více než 2 náboje <p>- lze vlastnit na základě správního uvážení</p>
---	--	---

Komparační tabulka č. 2⁸⁵

Porovnání legislativy upravující okolnosti vylučující protiprávnost

	Česká republika	Spojené Království
<p>Ochrana osoby</p>	<p>- § 29 nutná obrana TrZ</p> <p>(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.</p> <p>(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.</p>	<p>- § 76 odst. 10 zákona Criminal Justice and Immigration Act 2008</p> <p>(a) uvádí, že legitimní účel znamená:</p> <p>(i) účel sebeobranu podle obyčejového práva</p> <p>(b) sebeobrana zahrnuje jednání v obraně jiné osoby</p> <p>(c) odkazy na použitý stupeň síly</p>
<p>Ochrana majetku</p>	<p>- § 29 nutná obrana TrZ</p> <p>(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem,</p>	<p>- Criminal Damage Act 1971</p> <p>V § 6 odst. 1 se uvádí, že pokud existuje důvodné podezření, že nějaká osoba vlastní nebo má ve svém vlivu nebo má ve své domácnosti/nemovitosti něco, co</p>

⁸⁵ Vlastní zdroj

	<p>není trestným činem.</p> <p>(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.</p>	<p>bylo použito nebo je zamýšleno použít ke</p> <p>a) zničení nebo poškození cizího majetku nebo</p> <p>b) zničení nebo poškození cizího majetku způsobem, který pravděpodobně ohrozí něčí život,</p> <p>pak má oprávněná osoba právo hledat tuto věc a zabavit tuto věc.</p> <p>V § 6 odst. 2 pak uděluje oprávněné osobě právo v případě potřeby <i>použít sílu</i> ke vstupu do domácnosti/nemovitosti za účelem uvedeným v odst. 1.</p>
<p>Zatčení, zadržení a zabránění zločinu</p>	<p>- § 76 odst. 2 TrŘ</p> <p>Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.</p>	<p>- § 76 odst. 10 zákona Criminal Justice and Immigration Act 2008</p> <p>(a) uvádí, že legitimní účel znamená:</p> <p>(ii) zabránění zločinu nebo asistence při zákonném zatčení</p> <p>- Criminal Law Act 1967, část I, § 3</p> <p>§ 3 odst. 1 umožňuje osobě, při zabránění zločinu, použít sílu, která je rozumná za daných okolností, nebo při provádění nebo asistování zákonnému zatčení pachatele nebo podezřelého nebo osoby na útěku.</p> <p>§ 3 odst. 2 uvádí, že odst. 1 nahradí pravidla obyčejového práva v případě, kdy síla použitá k účelu zmíněnému v odstavci je oprávněna tímto účelem.</p>

Komparační tabulka č. 3⁸⁶

Porovnání legislativy upravující použití střelné zbraně příslušníky policie

	Česká republika	Spojené Království
Hlavní legislativa	Zákon 273/2008 Sb. o Policii České republiky	Police Act 1996
Definice použití střelné zbraně	- v legislativě není blíže definováno co je považováno za použití střelné zbraně:	- je definováno v dokumentu Code of Practice on the Police use of Firearms and Less Lethal Weapons:
	- hrozba namířenou střelnou zbraní je definováno jako použití donucovacího prostředku dle § 52 písm. n)	- míření na jinou osobu
	- v české legislativě neexistuje odpovídající ekvivalent britské definice	- střelba na jinou osobu
	- neblíže britské definici je varovný výstřel - použití donucovacího prostředku dle § 52 písm. o)	- střelba při jakýchkoliv jiných okolnostech včetně neúmyslného výstřelu
Vymezení možností použití zbraně	- použití zbraně je přímo definováno § 56 odst. 1, písm. a) až h) PolČR	- použití zbraně není zákonem přímo definováno - Police Act 1996 odkazuje na dokument Code of Practice on the Police use of Firearms and Less Lethal Weapons - Criminal Justice and Immigration Act 2008 upravuje podmínky, za kterých je možné použití síly.
Jednotlivé případy	a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi	- v nutné obraně - ano, upraveno v § 76, odst. 10, písm. a) (i) Criminal Justice and Immigration Act 2008 - v krajní nouzi - není definováno
	b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá	- pachatel se na výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt - není

⁸⁶ Vlastní zdroj

	nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,	definováno v zákoně, ale podle obvyčejového práva nelze zbraň použít
	c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,	- v britské legislativě neexistuje odpovídající ekvivalent české definice - v případě, že pachatel neohrožuje přímo zadržujícího policistu nebo jinou osobu, nelze zbraň použít
	d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,	
	e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,	
	f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,	- v případě, že je použití dopravního prostředku vyhodnoceno jako použití zbraně je možné střelnou zbraň použít ve smyslu § 24 zákona Police and Criminal Evidence Act 1984
	g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo	- v britské legislativě neexistuje odpovídající ekvivalent české definice
	h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.	- v britské legislativě neexistuje odpovídající ekvivalent české definice

Z výše uvedených tabulek, ve kterých je pro přehlednost stručně uvedeno porovnání legislativy Spojeného království a České republiky, vyplývá, že v oblasti držení zbraní je legislativa Spojeného království oproti české republice velice restriktivní a ochranu života, zdraví a majetku neuznává jako legitimní důvod k držení a nošení palné zbraně.

Z porovnání možností jednání v nutné obraně vyplývá skutečnost, že se obě legislativy ve své podstatě téměř shodují, především podmínkou přiměřenosti útoku. V praxi je ovšem česká legislativa mnohem vstřícnější vůči jednotlivci, protože umožňuje nošení palné zbraně za účelem sebeobrany. Tato skutečnost dává obránci možnost účinné obrany.

Při porovnání legislativy, týkající se ozbrojených složek, která vymezuje případy, za kterých lze použít střelnou zbraň, si lze všimnout, že česká legislativa je liberálnější, protože umožňuje použití zbraně i v případech, kdy není nikdo přímo ohrožen na životě.

Závěr

Z provedeného rozboru institutu oprávněného použití zbraně jsou patrné významné rozdíly, tak jak je pojmají různé státy a také jejich vývoj v čase. S vývojem civilizace je oprávněné použití zbraně čím dál více omezováno, a tyto omezení jsou jednoznačně svázány s úrovní tohoto vývoje. Čím je civilizace rozvinutější, tím jsou možnosti oprávněného použití zbraně striktněji ohraničeny.

Příkladem je uvedené Spojené Království Velké Británie a Severního Irska, kde většina příslušníků policie je neozbrojena a přesto v posledních letech v tomto státě dochází k nárůstu zločinnosti s použitím střelné zbraně. Legislativní úprava v tomto státě vychází z předpokladu, že demokratická společnost již dosáhla takové úrovně, že k udržení řádu a pořádku postačí neozbrojené policejní složky. Stávající legislativní úprava nepočítá s demografickými a zejména kulturními změnami ve společnosti, které jsou způsobeny migrací osob ze států, kde mají občané jiné kulturní a sociální návyky. V současné době platná legislativa vznikala překotně na základě snahy politiků rychle vyjít vstříc tlaku části veřejnosti v reakci na masové vraždy páchané s legálně držеныmi zbraněmi. Tato legislativa je čistě restriktivní a v žádném případě neřeší příčiny vzniku těchto masových vražd, a z tohoto důvodu nedokáže zabránit opakování těchto tragických událostí.

Na druhé straně legislativa platná v České republice, postsocialistickém státě, se mi jeví daleko propracovanější a zejména odpovídající kulturním a sociálním zvykům většiny obyvatelstva. Legislativa se vyvíjela společně se změnami ve společnosti, je v ní jak složka restriktivní, tak systém a řád, který umožňuje snadnou a rychlou kontrolu a zároveň poskytuje občanům určitý stupeň svobody. I přesto, že je tato legislativa v České republice velmi dobře zpracována, doplnil bych ji zejména v oblasti získání oprávnění nošení zbraně pro sebeobranu. Například zavedením povinných kurzů pro zlepšení schopností zacházení a manipulaci se zbraní pro jednání v sebeobraně. Tyto kurzy by měly obsahovat kromě teorie také praktický dril pro nácvik střelby v sebeobraně (opakovaný výstřel, střelba za pohybu, střelba s krytu, nabití zbraně, atd.). Rozsah kurzu by měl obsahovat 20 hodin praktického výcviku se zbraní, obdobně jako je to v případě absolvování praktických jízd v autoškole.

V některých státech světa je právo vlastnit, držet a nosit zbraň považováno za symbol svobody. Já se s tímto názorem plně ztotožňuji. Jedním ze základních lidských

práv je, dle listiny základních práv a svobod, právo na život. Pokud stát neumožňuje jednotlivci svobodně se rozhodnout jakým způsobem chce toto základní právo bránit, vzniká otázka, zda lze takový stát považovat za svobodný.

Legislativu ve Spojeném království by zcela jistě pozvedlo na vyšší úroveň, pokud by byla zaměřena především na osoby, kterým je umožněno vlastnit zbraň, na vymezení podmínek, za kterých lze tyto zbraně vlastnit, a určení účelů, pro které lze umožnit držení zbraně. Legálně držené zbraně, které jsou registrované, se mnohem snáze kontrolují, naproti tomu britská restriktivní legislativa svádí spíše k nelegálnímu držení zbraní. Omezování různých druhů zbraní směřuje pouze k jejich přesunu do nelegální sféry. Nelegální zbraně se nedají téměř kontrolovat a není možné sledovat jejich pohyb. Tento přístup může mít za následek, že lidé, kteří za jiných okolností jinak respektují zákon, dostanou za hranice zákona, jen proto aby měli možnost účinné obrany. V České republice bylo významným krokem v kontrole zbraní zavedení centrálního registru zbraní.

Držení zbraně je prvotním předpokladem možnosti jejího použití, ale oprávněnost jejího použití je, podle mého názoru, závislá na kulturním a morálním vývojovém stupni držitele zbraně. Toto nelze upravit legislativou, ale závisí to na celkovém vývoji, sociálním klimatu, blahobytu dané společnosti. Vzhledem ke globalizaci dochází k rychlým změnám společnosti v daném státě, a legislativní úpravy by měly na tyto změny lépe reagovat. Toto se týká samozřejmě také institutu oprávněného použití zbraně.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 1464 s. ISBN 978-80-7400-428-5
2. ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2016, 1052 s. ISBN 978-80-7552-358-7
3. NOVOTNÝ, F., a kol. *Trestní zákoník 2010*. Praha : EUROUNION Praha, s.r.o., 2010, 840 s. ISBN 978-80-7317-084-4
4. NOVOTNÝ, F. *Právo na sebeobranu*. 1. vydání. Praha : LexisNexis CZ, 2006. 114 s. ISBN: 80-86920-10-0.
5. HRAZDÍRA, I., KOVÁRNÍK, L., NOVOTNÝ, F. *Použití zbraně a zákon*. 1. vydání. Voznice : Eurounion, 2000. 412 s. ISBN: 80-85858-83-5
6. KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2007. 247 s. ISBN 978-80-7380-030-7
7. KNAPP, V. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 1995. 247 s. ISBN 80-7179-028-1
8. HORNBY, A. S. *Oxford Advance Learner's Dictionary of Current English*. 5. vydání. Oxford: University Press, 1995. s 1428. ISBN 0 19 431421 9.
9. SQUIRES, P., KENNISON, P. *Shooting to kill? Policing, Firearms and Armed Response*. 1. vydání. Chichester, England : Wiley-Blackwell, 2010. 260 s. ISBN 978-0-470-77927-9
10. SMITH, S. *Stop! Armed Police!*. 1. vydání. Londýn : Robert Hale Limited, 2013. 256 s. ISBN 978-0-7198-0826-5

Elektronické zdroje

1. ŠÍR, V. Držení zbraní za protektorátu. *Fronta.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.fronta.cz/dotaz/drzeni-zbrani-za-protektoratu>>.
2. MARTÍNKOVÁ, I. Mladíci se bavili násilím v centru Prahy. In: *Policie.cz* [online]. 4.3.2015 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=22061217&doctype=ART&>>.
3. DANĚK, J. Výzva pro ubytovatele a recepční - aktualizace V. In: *Policie.cz* [online]. 30.5.2018 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/vyzva-pro-ubytovatele-a-recepcni.aspx>>.

4. HRACHOVEC, P. 7 Tdo 461/2004, Soudní rozhodnutí Nejvyššího soudu. In: *Zakony.cz* [online]. 14.9.2011 [cit. 2018-06-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2004/3501/judikat-ns-7-Tdo-461-2004-GNS20115753>>.
5. VŠETIČKA, P., Použití zbraně dle zákona o Policii České republiky. *Epravo.cz* [online]. 15.10.2014 [cit. 2018-06-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/pouziti-zbrane-dle-zakona-o-policii-ceske-republiky-95497.html>>.
6. DAŇEK, J. Přepadení obchodu - aktualizace II. In: *Policie.cz* [online]. 25.10.2017 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/prepadeni-obchodu-aktualizace.aspx>>.
7. VÍTEK, D. Střelba v Chomutově. In: *Policie.cz* [online]. 28.5.2017 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/strelba-v-chomutove-aktualizace.aspx>>.
8. KOPECKÝ, A. Možnosti obhajoby ve využití zásady in dubio pro reo v řízení proti uprchlému. In: *Epravo.cz* [online]. 26.1.2016 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/moznosti-obhajoby-ve-vyuziti-zasady-in-dubio-pro-reo-v-rozeni-proti-uprchlemu-100174.html>>.
9. MACALÍKOVÁ, J. Závěry šetření mimořádné události v Uherském Brodě. In: *Policie.cz* [online]. 2015 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/zavery-setreni-mimoradne-udalosti-v-uherskem-brode.aspx>>.
10. MACALÍKOVÁ, J. Tragédie V Uherském Brodě - rok poté. In: *Policejnoviny.cz* [online]. 25.2.2016 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.policejnoviny.cz/zavery-setreni-mimoradne-udalosti-v-uherskem-brode.html>>.
11. STRÁNSKÝ, P.B. Policie odkryla podrobnosti střelby v Uherském Brodě. In: *Policejnidenik.cz* [online]. 25.2.2015 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://policejnidenik.cz/policie-odkryla-podrobnosti-strelby-v-uherskem-brode/>>.
12. *Judicial systems in Member States - England and Wales*. Portál evropské e-Justice [online]. 2018 [cit. 2018-06-17]. Dostupné z WWW: <https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-ew-cs.do?member=1>.

13. STAPLES, A. Henry II's Assize of Arms. In: *Penultimateharn.com* [online]. May 2000 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.penultimateharn.com/history/armsassize.html>>.
14. Assize of Arms (Ass Arms). In: *Earlyenglishlaws.ac.uk* [online]. [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.earlyenglishlaws.ac.uk/laws/texts/ass-arms/view/#edition/l-image>>.
15. VINŠ, P.J. USA: Souboj o Druhý dodatek Ústavy. In: *Gunlex.cz* [online]. 13.11.2013 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<https://gunlex.cz/clanky/hlavni-clanky/707-usa-souboj-o-druhy-dodatek-ustavy>>.
16. VINŠ, P.J. Velká Británie: Přísnost nade vše. In: *Gunlex.cz* [online]. 22.07.2013 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<https://gunlex.cz/48-zbrane-a-legislativa/legislativa/713-velka-britanie-prisnost-nade-vse>>.
17. HM REVENUE & CUSTOMS. Guns, knives, swords and other offensive weapons: UK border control. In: *Gov.uk* [online]. 1.8.2012 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.gov.uk/guidance/import-controls-on-offensive-weapons>>.
18. HOME OFFICE, UK. Guide on firearms licensing law 2016. In: *Gov.uk* [online]. April 2016 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.gov.uk/government/publications/firearms-law-guidance-to-the-police-2012>>. ISBN: 978-1-78246-010-7.
19. CROWN PROSECUTION SERVICE. Self-Defence and the Prevention of Crime. In: *Gov.uk* [online]. [b.r.] [cit. 2018-12-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/self-defence-and-prevention-crime>>.
20. EUROPEAN UNION. European Conventions on Human Rights. In: *Echr.coe.int* [online]. 1950 [cit. 2019-01-15]. Dostupné z WWW: <https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf>.
21. Armed Responce Unit [UK Armed Police]. In: *Eliteukforces.info* [online]. [cca 2013] [cit. 2018-12-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.eliteukforces.info/police/uk-armed-police/>>.
22. HOME OFFICE, UK. Code of Practice on the Police Firearms and Less Lethal Weapon. In: *Library.college.police.uk* [online]. [b.r.] [cit. 2018-12-23]. Dostupné z WWW: <<http://library.college.police.uk/docs/npia/Firearms-Code-consultationdraft-070809.pdf>>.

23. ASSOCIATION OF CHIEF POLICE OFFICERS. Manual of Guidance on Police Use of Firearms. In: *Library.college.police.uk* [online]. [cca 2006] [cit. 2018-12-23]. Dostupné z WWW: <<http://library.college.police.uk/docs/acpo/firearms-chap05-2008.pdf>>.
24. COLLEGE OF POLICING. Use of force, firearms and less lethal weapons. In: *App.college.police.uk* [online]. 23.10.2013 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.app.college.police.uk/app-content/armed-policing/use-of-force-firearms-and-less-lethal-weapons/>>.
25. POLICE SERVICE OF NORTHERN IRELAND. Manual of Policy, Procedure and Guidance on Conflict Management. In: *Psni.police.uk* [online]. [b.r.] [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <https://www.psni.police.uk/globalassets/advice--information/our-publications/conflict-management-manual/chapter_9_-_police_use_of_firearms.pdf>.
26. Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials. In: *Ohchr.org* [online]. 7.9.1990 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/UseOfForceAndFirearms.aspx>>.
27. DAVENPORT, J. Armed police who shot London Bridge terrorists dead return to duty after fast-track inquiry. In: *Standard.co.uk* [online]. 8.9.2017 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.standard.co.uk/news/crime/armed-police-who-shot-london-bridge-terrorists-dead-return-to-duty-after-fasttrack-inquiry-a3629951.html>>.
28. London attack: What happened. In: *bbc.com* [online]. 30.5.2018 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.bbc.com/news/uk-england-london-40147164>>.
29. POLICE FIREARMS OFFICERS ASSOCIATION. IPCC investigation into London Bridge terror shootings underway. In: *Pfoa.co.uk* [online]. 6.6.2017 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.pfoa.co.uk/blog/ipcc-investigation-into-london-bridge-terror-shootings-underway>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

2. ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>.
3. ČESKO. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>>.
4. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273?text=o+policii>>.
5. ČESKO. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219?text=ozbrojen%C3%BDch>>.
6. ČESKO. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553?text=obecn%C3%AD>>.
7. ČESKO. Zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-154?text=bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD+info>>.
8. ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17?text=celn%C3%AD+spr>>.
9. ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555?text=v%C4%9Bze%C5%88>>.
10. UNITED KINGDOM. Offences Against the Person Act 1861. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1861/100/pdfs/ukpga_18610100_en.pdf>.
11. UNITED KINGDOM. Homicide Act 1957. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1957/11/pdfs/ukpga_19570011_en.pdf>.
12. UNITED KINGDOM. Murder (Abolition of Death Penalty) Act 1965. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1965/71/pdfs/ukpga_19650071_en.pdf>.
13. UNITED KINGDOM. Police and Criminal Evidence Act 1984. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:

- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/pdfs/ukpga_19840060_en.pdf>.
14. UNITED KINGDOM. Prevention of Crime Act 1953. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1953/14/pdfs/ukpga_19530014_en.pdf>.
15. UNITED KINGDOM. Restriction of Offensive Weapons Act 1959. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1959/37/pdfs/ukpga_19590037_en.pdf>.
16. UNITED KINGDOM. Criminal Justice Act 1988. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/33/pdfs/ukpga_19880033_en.pdf>.
17. UNITED KINGDOM. Firearms Act 1968. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/27/pdfs/ukpga_19680027_en.pdf>.
18. UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) Act 1988. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/45/pdfs/ukpga_19880045_en.pdf>.
19. UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) Act 1997. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/5/pdfs/ukpga_19970005_en.pdf>.
20. UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) (No. 2) Act 1997. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/64/pdfs/ukpga_19970064_en.pdf>.
21. UNITED KINGDOM. Policing and Crime Act 2017. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2017/3/pdfs/ukpga_20170003_en.pdf>.
22. UNITED KINGDOM. Criminal Damage Act 1971. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1971/48/pdfs/ukpga_19710048_en.pdf>.
23. UNITED KINGDOM. Criminal Law Act 1967. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1967/58/pdfs/ukpga_19670058_en.pdf>.
24. UNITED KINGDOM. Human Rights Act 1998. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/42/pdfs/ukpga_19980042_en.pdf>.

25. UNITED KINGDOM. Criminal Justice and Immigration Act 2008. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/4/pdfs/ukpga_20080004_en.pdf>.
26. UNITED KINGDOM. Police Act 1996. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/16/pdfs/ukpga_19960016_en.pdf>.
27. UNITED KINGDOM. Serious Organised Crime and Police Act 2005. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/15/pdfs/ukpga_20050015_en.pdf>.

Seznam zkratk

PČR	Policie České republiky
MP	Městská policie
OP	Obecní policie
SBS	Soukromá bezpečnostní služba
BIS	Bezpečnostní informační služba
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
TrŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
ZbrZ	Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních)
PolČR	Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
OzbSil	Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
ObPol	Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
ZBIS	Zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě
CelSpr	Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky
VjSZ	Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky
AFO	Authorised Firearms Officer
SFO	Specialised Firearms Officer

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Komparační tabulka č. 1

Komparační tabulka č. 2

Komparační tabulka č. 3

Přílohy

Příloha I. – Případy nutné obrany v praxi

Příloha II. – Zbraně v anglických zákonech a právních dokumentech

Příloha III. – Teroristický útok v Londýně

Příloha I. – Případy nutné obrany v praxi

Přepadení prodejny zbraní

Dne 24. 7. 2017 došlo k přepadení obchodu se zbraněmi v Praze v ulici Opletalova. Přibližně v 11:00 vešel do obchodu muž (útočník), který si nejprve od prodavače nechal ukázat jeden z nožů dostupných na prodejně a následně jej prodavači přiložil na krk. V danou chvíli byl konfrontován kolegyní prodavače (majitelkou obchodu), která na útočníka namířila svou legálně drženou zbraň a vyzvala jej, aby jejího kolegu pustil a opustil obchod. Útočník pořezal prodavače na krku a poté ho majitelka obchodu dvakrát střelila. Prodavač útok přežil, byl vážně poraněn a převezen do nemocnice, kde musel být operován. Útočník byl s vážnými poraněními převezen do nemocnice, kde následně zemřel. Útočník byl již v minulosti trestán za majetkovou i násilnou trestnou činnost.⁸⁷

Případ se nedostal k soudu. Tento případ byl vyšetřujícími kriminalisty vyhodnocen jako pokus o vraždu ze strany útočníka, ale v důsledku jeho úmrtí byl odložen. Motiv pachatele byl podle vyšetřovatelů pravděpodobně loupežný. Ze strany majitelky obchodu se, dle kriminalistů, nejednalo o protiprávní čin, protože došlo ke splnění všech podmínek jednání v nutné obraně dle § 29 TrZ. Ve chvíli, kdy útočník poranil prodavače, byl v ohrožení život člověka. Podle odst. 1 § 29 TrZ **útok na zájem chráněný zákonem trval a hrozil**. Zároveň byla splněna **přiměřenost** obrany vůči způsobu útoku dle odst. 2 § 29 TrZ.

Pokud by prodavačka smrtelně zranila pachatele ještě dříve, než útočník poranil prodavače. V takovém případě by mohly vzniknout pochybnosti, zda se nejednalo o překročení mezí nutné obrany **tzv. excés**, protože obrana byla **zcela zjevně nepřiměřená** způsobu útoku. Případ by se, tak s největší pravděpodobností, dostal do procesu soudního řízení.⁸⁸

Střelba v Chomutově

Dne 27. 5. 2017 v Chomutově došlo přibližně ve 3:00 hodin ráno ke střelbě. Z ulice před panelovým domem se ozýval hluk. P. B. byl probuzen jeho matkou, která mu sdělila, že s okna jejich bytu viděla dodávku, která naráží do aut a najíždí do lidí. P. B.

⁸⁷ DAŇEK, J. Přepadení obchodu - aktualizace II. In: *Policie.cz* [online]. 25.10.2017 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/prepadeni-obchodu-aktualizace.aspx>>.

⁸⁸ NOVOTNÝ, F., a kol. *Trestní zákoník 2010*. Praha: EUROUNION, 2010, s. 101-102.

se podíval z okna a viděl dodávku pohybující se v blízkosti skupiny, hlasitě křičících, lidí a usoudil, že se někdo pokouší zabít lidi. Vzal svou legálně drženou samonabíjecí pistoli a nabil ji nejméně 13 náboji a připravil zbraň ke střelbě. Poté vyběhl před dům, s úmyslem zastavit projíždějící dodávku rychlostí cca 10km/h, nejméně třináctkrát vystřelil na vozidlo poškozeného, které se v danou dobu již nepohybovalo v blízkosti žádných osob. střelbu směřoval do oblasti předních dveří na levé straně, do prostoru řidiče, kterého několika střelnými poraněními usmrtil.⁸⁹

Obviněný P. B. se hájil jednáním v nutné obraně. Z výpovědí všech zúčastněných svědků vyplývá, že nešlo o předem plánovaný úmyslný trestný čin vraždy. Nicméně z popisu události je zřejmé, hned z několika důvodů, že se nejednalo ani o jednání v nutné obraně. Prvním důvodem je, že ke střelbě došlo ve chvíli, kdy útok **nehrozil ani netrval**. Dalším důvodem je, že P. B. vystřelil do prostoru řidiče a to nejméně třináctkrát. Tento čin nasvědčuje tomu, že P. B. střílel z úmyslem usmrtil. Pokud by útok stále trval nebo hrozil, pravděpodobně by se jednalo o exces z nutné obrany z důvodu **zcela zjevně nepřiměřené obrany**.

P. B. měl několik možností jak v této situaci zasáhnout v rámci zákona. První možností by byla střelba na vůz již z okna bytu za účelem zastavit domnělého útočnicka. V takovém případě by se mohlo jednat o tzv. **putativní obranu**, kdy obránce jedná v domněnku, že dochází k útoku, ačkoliv skutečnost je jiná. Pokud ovšem jedná v omylu z nedbalosti zodpovídá za způsobený následek vzniklý jeho jednáním a může být postihován za trestný čin spáchaný z nedbalosti, avšak nelze jej obvinít z úmyslného trestného činu. Druhou možností pak bylo jednání na základě § 76 TrŘ, kdy se mohl pokusit, například střelbou na kola vozidla, zadržet domnělého útočnicka a zamezit mu v odjezdu.⁹⁰

Nutná obrana, by měla být vždy posuzována s pohledu obránce a měl by se brát v úvahu jeho psychický i fyzický stav během jednání v nutné obraně. Z tohoto důvodu je zastáván názor, že všechna rizika spojená s útokem nese vždy útočnick. V případě posuzování oprávněnosti použití zbraně z pohledu obránce by se měla rovněž využívat zásada „In dubio pro reo“ (V pochybnostech ve prospěch obviněného).⁹¹

⁸⁹ VÍTEK, D. Střelba v Chomutově. In: *Policie.cz* [online]. 28.5.2017 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/strelba-v-chomutove-aktualizace.aspx>>.

⁹⁰ NOVOTNÝ, F. *Právo na sebeobranu*. 1. vydání. Praha : LexisNexis CZ, 2006, s. 46-47.

⁹¹ KOPECKÝ, A. Možnosti obhajoby ve využití zásady in dubio pro reo v řízení proti uprchlému. In: *Epravo.cz* [online]. 26.1.2016 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW:

Velice problematickým aspektem při posuzování nutné obrany je především dodržení podmínek, kdy útok trvá nebo přímo hrozí. V některých případech může být obtížné posoudit, ve které chvíli útok skončil.

Aktivní střelec v Uherském Brodě

Dne 24.2.2015 v Uherském Brodě zaútočil aktivní střelec v restauraci Družba. Přibližně ve 12:30 vešel střelec do prostoru restaurace a beze slova zahájil palbu do lidí v místnosti. Devět minut po nahlášení útoku policii dorazila na místo první hlídka PČR, která se snažila prověřit místo střelby a provést zákrok proti střelci. Střelec na hlídku vystřelil a ta se poté stáhla. Střelec při tomto útoku usmrtil osm lidí. Několika lidem se podařilo uprchnout z místa útoku a následovalo vyjednávání se střelcem. Střelec uvedl, že jsou na místě rukojmí. Zásahová jednotka PČR byla do akce vyslána 14:20. Během zásahu padl jediný výstřel, kterým se střelec sám usmrtil.⁹² a⁹³

Střelec při tomto útoku použil dvě krátké kulové zbraně, které držel legálně. Útočník byl trestně bezúhonný. Střelcem byl muž ve věku 63 let a PČR byla již před útokem informována o možném nestabilním psychickém stavu útočníka, avšak neměla možnost zadržet muži zbraně, protože v té době proto nebyla žádná právní opora v žádném zákoně. Tato skutečnost se po útoku změnila a PČR je na základě § 56 ZbrZ oprávněna odebrat zbraň držiteli zbrojního průkazu vzniklo-li důvodné podezření na změnu jeho psychického stavu, které by mohlo představovat ohrožení pro život a zdraví jeho nebo jiných lidí. Pokud držitel zbrojního průkazu na výzvu PČR zbraň neodevzdá dobrovolně, je PČR oprávněna vstoupit do obydlí nebo jiných prostor lze-li se důvodně domnívat, že se zde zbraň nalézá.⁹⁴ a⁹⁵

<<https://www.epravo.cz/top/clanky/moznosti-obhajoby-ve-vyuziti-zasady-in-dubio-pro-reo-v-rizeni-proti-uprchlemu-100174.html>>.

⁹² MACALÍKOVÁ, J. Závěry šetření mimořádné události v Uherském Brodě. In: *Policie.cz* [online]. 2015 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/zavery-setreni-mimoradne-udalosti-v-uherskem-brode.aspx>>.

⁹³ MACALÍKOVÁ, J. Tragédie V Uherském Brodě - rok poté. In: *Policejninoviny.cz* [online]. 25.2.2016 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.policajninoviny.cz/zavery-setreni-mimoradne-udalosti-v-uherskem-brode.html>>.

⁹⁴ STRÁNSKÝ, P.B. Policie odhalila podrobnosti střelby v Uherském Brodě. In: *Policejniděnik.cz* [online]. 25.2.2015 [cit. 2018-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://policajniděnik.cz/policie-odhalila-podrobnosti-strelby-v-uherskem-brode/>>.

⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>>.

Příloha II. – Zbraně v anglických zákonech a právních dokumentech

Prvním dokument, týkající se vlastnění zbraní na území Anglie, bylo tzv. zbraňové nařízení „Assize of Arms“ z roku 1181, které vydal král Jindřich II. Plantagenet. Nařízení upravovalo povinnosti a práva některých občanů vlastnit danou výstroj a výzbroj. Dokument udával povinnost vlastnit předepsané zbraně a zbroj dle velikosti majetku každého člověka. Zároveň nařizoval povinnost složit přísahu králi, že bude tyto zbraně vlastnit a v případě nutnosti je využije ve jménu krále a království a zároveň zakazoval prodej těchto věcí. V případě úmrtí člověka byly tyto zbraně dědičné.⁹⁶ a⁹⁷

V průběhu historie se v Anglii postupně objevovaly snahy, které směřovaly především k omezování držení zbraní. V roce 1689 bylo právo na zbraň potvrzeno nařízením vydaným Parlamentem, po neúspěšném pokusu krále Jakuba II. o odejmutí zbraní občanům. V roce 1824 se objevila nutnost pořízení si zbraňového oprávnění k držení zbraně.⁹⁸ a⁹⁹

Nejobecnější definici zbraně nalezneme v zákoně „Police and Criminal Evidence Act 1988“ §1, část I, „*Moc zastavit a prohledat*“, odstavec (9).

„Útočnou zbraní se rozumí jakýkoliv předmět

(a) vyrobený nebo upravený za účelem zranění osoby nebo

(b) zamýšlený k takovému použití osobou, která ho má u sebe, touto osobou samou nebo nějakou jinou osobou.“¹⁰⁰

Velice přehledně a podrobně jsou popsány útočné zbraně v předpisu „Guns, knives, swords and other offensive weapons: UK border control“ vydaného HM Revenue & Customs 1.8.2012.¹⁰¹

⁹⁶ STAPLES, A. Henry II's Assize of Arms. In: *Penultimateharn.com* [online]. May 2000 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.penultimateharn.com/history/armsassize.html>>.

⁹⁷ Assize of Arms (Ass Arms). In: *Earlyenglishlaws.ac.uk* [online]. [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.earlyenglishlaws.ac.uk/laws/texts/ass-arms/view/#edition/1-image>>.

⁹⁸ VINŠ, P.J. USA: Souboj o Druhý dodatek Ústavy. In: *Gunlex.cz* [online]. 13.11.2013 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<https://gunlex.cz/clanky/hlavni-clanky/707-usa-souboj-o-druhy-dodatek-ustavy>>.

⁹⁹ VINŠ, P.J. Velká Británie: Přisnost nade vse. In: *Gunlex.cz* [online]. 22.07.2013 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<https://gunlex.cz/48-zbrane-a-legislativa/legislativa/713-velka-britanie-prisnost-nade-vse>>.

¹⁰⁰ Srov.: UNITED KINGDOM. Police and Criminal Evidence Act 1984. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/pdfs/ukpga_19840060_en.pdf>.

První zmínku a útočné zbraně v zákoně platném do dnešní doby nalezneme v „Prevention of Crime Act 1953“, kde se v kapitole 14, v § 1 píše, že pokud kterákoliv osoba bez právního podkladu nebo rozumného zdůvodnění (toto zdůvodnění leží na dané osobě) má u sebe na jakémkoliv veřejnosti přístupném místě jakoukoliv útočnou zbraň, bude tato osoba uznána vinnou z přečinu.¹⁰²

Chladné zbraně

„Restriction of Offensive Weapons Act 1959“ v § 1 odst. 1 praví, že pokud kterákoliv osoba vyrábí, prodává nebo pronajímá nebo nabízí k prodeji nebo pronájmu nebo půjčuje nebo dává jakékoliv jiné osobě jakýkoliv nůž, jehož čepel se otvírá automaticky tlakem ruky na knoflík, pružinu nebo jakýkoliv jiný mechanismus na střeňce nože a jakýkoliv nůž, jehož čepel se vysouvá ze střenky gravitační nebo odstředivou silou a která se zajišťuje knoflíkem, pružinou, páčkou nebo jakýmkoliv jiným mechanismem, bude tato osoba uznána vinnou z přečinu.¹⁰³

Mnohem detailněji se útočnou zbraní zabývá „Criminal Justice Act 1988“ v podkapitole „Předměty s ostřím nebo hroty a útočné zbraně“.

V § 139 odst. 2 je předmět definován jako libovolný předmět s ostřím nebo ostrým hrotem s výjimkou zavíracího kapesního nože. Odst. 3 upřesňuje, že výjimka neplatí, pokud ostří čepele zavíracího kapesního nože přesahuje délku 3 palce, tj. 7,62 cm. V odst. 5 jsou popsány rozumné důvody, které opravňují osobu k držení takového předmětu na veřejnosti. Jsou to a) použití k výkonu pracovní činnosti, b) náboženské důvody a c) součást národního oděvu.

§ 141 uvádí, že ministr vnitra je oprávněn svým příkazem upřesnit výše zmíněný popis předmětu považovaného za útočnou zbraň s výjimkou a) jakékoliv zbraně, na kterou se vztahuje zákon o střelných zbraních z roku 1968 („Firearms Act 1968“) a b) kuše.¹⁰⁴

¹⁰¹ HM REVENUE & CUSTOMS. Guns, knives, swords and other offensive weapons: UK border control. In: *Gov.uk* [online]. 1.8.2012 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.gov.uk/guidance/import-controls-on-offensive-weapons>>.

¹⁰² UNITED KINGDOM. Prevention of Crime Act 1953. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1953/14/pdfs/ukpga_19530014_en.pdf>.

¹⁰³ UNITED KINGDOM. Restriction of Offensive Weapons Act 1959. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1959/37/pdfs/ukpga_19590037_en.pdf>.

¹⁰⁴ UNITED KINGDOM. Criminal Justice Act 1988. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/33/pdfs/ukpga_19880033_en.pdf>.

Střelné zbraně

V § 18 zákona „Offences against the Person Act 1861“, se uvádí, že kdokoliv nezákonně a se zločinným záměrem zraní nebo způsobí těžké ublížení na těle jakékoliv osobě, nebo vystřelí na jakoukoliv osobu, nebo stisknutím spouště nebo jakýmkoliv jiným způsobem za účelem vyprázdnit jakýkoliv druh nabitě zbraně proti jiné osobě způsobí výše zmíněné, nebo oslabí, zbaví schopností jakoukoliv osobu za účelem bránit se zákonnému zadržení, bude shledán vinným z trestného činu.

§ 19 velmi pečlivě definuje střelnou zbraň: „Jakákoliv střelná zbraň, pistole, nebo jakákoliv jiná zbraň, která může být nabitá do hlavně střelným prachem nebo jinou výbušnou látkou a střelou, kulkou nebo jiným destruktivním materiálem, bude považována v rámci tohoto zákona za nabitou zbraň, i když záměr vyprázdnit tuto zbraň selže.“

§ 20 praví, že kdokoliv nezákonně a se zločinným záměrem zraní nebo způsobí těžké ublížení na těle jakékoliv osobě, ať s nebo beze zbraně nebo nástroje, bude uznán vinným z přečinu.¹⁰⁵

Pravděpodobně nejdůležitějším zákonem týkajícím se zbraní je zákon o střelných zbraních „Firearms Act 1968“, který do jisté míry sjednotil právní úpravy ohledně držení zbraní. Do té doby bylo držení zbraní upravováno několika zákony, které většinou upravovali držení jedné konkrétní kategorie zbraní. „Firearms Act 1968“ upravuje způsob získání oprávnění držet zbraní, nakládání se zbraněmi. Tento zákon byl v roce 1988 upraven a doplněn, v reakci na Hungerfordský masakr v roce 1987, dodatkem „Firearms (Amendment) Act 1988“ a o necelých deset let později byl, v reakci na masakr ve škole v Dunblane v roce 1996 přijat dodatek zákona o střelných zbraních „Firearms (Amendment) Act 1997“ přijatý po Dunblaneském masakru na základě tlaku veřejnosti. Zákon byl ještě doplněn dodatkem „Firearms (Amendment) (No.2) Act 1997“.^{106, 107, 108, 109}

¹⁰⁵ UNITED KINGDOM. Offences against the Person Act 1861. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1861/100/pdfs/ukpga_18610100_en.pdf>.

¹⁰⁶ UNITED KINGDOM. Firearms Act 1968. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/27/pdfs/ukpga_19680027_en.pdf>.

¹⁰⁷ UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) Act 1988. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/45/pdfs/ukpga_19880045_en.pdf>.

¹⁰⁸ UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) Act 1997. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/5/pdfs/ukpga_19970005_en.pdf>.

Zákon o střelných zbraních „Firearms Act 1968“ stanoví v části I, podkapitole Obecná omezení týkající se vlastnictví zbraní a zacházení se zbraněmi a municí, v § 1, odst. 1, písm. a), že je přečinem mít ve vlastnictví, nebo koupit nebo získat střelnou zbraň bez držení platného zbrojního průkazu „Firearm certificate“ v daném čase. Dle odst. 1, písm. b) platí to samé pro munici. V odst. 3 je uvedeno, že § 1 platí pro každou střelnou zbraň s výjimkou písm. a) brokovnice s hladkou hlavní o délce nejméně 24 palců (60,96 cm), nejedná se o vzduchovku; a písm. b) vzduchovky (vzduchové pušky, vzduchové pistole, které nejsou deklarovány vyhláškou ministra vnitra jako obzvláště nebezpečné).

V podkapitole „Zákaz určitých zbraní a kontrola pohybu zbraní“, v § 5, odst. 1 jsou definovány zbraně podléhající zákazu,

- a) *„jakákoliv střelná zbraň, která je zkonstruována nebo upravena tak, že při působení tlaku na spoušť vystřeluje střely stále, dokud nepřestane tlak působit, nebo zásobník obsahující střely není prázdný.“*
- b) *„jakákoliv zbraň zkonstruovaná nebo upravená k vypouštění jakékoliv toxické kapaliny nebo plynu nebo jiné věci“*
- c) *„jakákoliv munice obsahující, nebo zkonstruovaná, nebo upravená obsahovat jakoukoliv toxickou věc“*

Další částí tohoto zákona, která se váže k dané problematice je podkapitola *Prevence trestných činů a udržování veřejné bezpečnosti*, §16, který stanoví, že se jedná o přečin, pokud osoba vlastní jakoukoliv střelnou zbraň nebo munici za účelem ohrožit život nebo způsobit vážné poškození majetku, nebo umožnit jiné osobě ohrožit život nebo způsobit vážné poškození majetku, ať již k ohrožení života osoby nebo poškození majetku došlo nebo ne.

Paragraf 17, odstavec (1) definuje, že se jedná o přečin, pokud osoba použije nebo se pokusí použít jakoukoliv střelnou zbraň nebo její repliku se záměrem zabránit nebo se vyhnout zadržení své nebo jiné osoby. Odstavec (2) praví, že osoba, která má v době svého zadržení ve vlastnictví střelnou zbraň nebo repliku střelné zbraně, bude shledána vinou z přečinu podle tohoto zákona. Odstavec (3) jde ještě dále a praví, že střelná zbraň nebo její replika, nehledě na to, že není nabitá nebo je z jiného důvodu neschopná střelby, bude považována za útočnou zbraň.

¹⁰⁹ UNITED KINGDOM. Firearms (Amendment) (No. 2) Act 1997. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/64/pdfs/ukpga_19970064_en.pdf>.

Paragraf 18 se týká nošení zbraně za účelem spáchání trestného činu a důležitý je také následující paragraf.

Podle § 19 spáchá osoba přečin, pokud bez právního podkladu nebo rozumného zdůvodnění (toto zdůvodnění leží na dané osobě) má u sebe na jakémkoliv veřejnosti přístupném místě nabitou brokovnici, nabitou vzduchovku, nebo jakoukoliv jinou střelnou zbraň (nabitou či nenabitou) společně s municí vhodnou pro použití v této střelné zbrani.

V odst. 1, § 57 je uvedena nová definice střelné zbraně. V tomto zákoně „střelná zbraň“ znamená smrtící zbraň (jakéhokoliv popisu) s hlavní, ze které může být vystřelena jakákoliv střela a zahrnuje –

- a) jakoukoliv zakázanou zbraň, ať již je smrtící či nikoliv; a
- b) jakoukoliv část smrtící nebo zakázané zbraně
- c) jakékoliv příslušenství k takovéto zbrani zkonstruované nebo upravené k potlačení hluku nebo záblesku způsobeného výstřelem

V odst. 2, § 57 je definováno, co v zákoně znamená slovo „munice“. Munice znamená nejen střelivo do střelné zbraně, ale také granáty, bomby a jiné střely, ať již jsou vhodné k použití ve střelné zbrani nebo ne, a zároveň zahrnuje zakázanou munici.¹¹⁰

Ostatní zbraně

Použití ostatních zbraní, tedy jiných než střelných zbraní a výbušnin, např. lidských pastí, je popsáno v paragrafu 31 zákona „Offences against the Person Act 1861“, kde se píše, že kdokoli nastaví nebo umístí nebo umožní nastavení nebo umístění pružinové zbraně (pozn.: tyto zbraně jsou v Anglii nelegální již od roku 1827), lidské pastí, nebo jakéhokoliv stroje se záměrem zmařit lidský život nebo způsobit těžké ublížení na těle, bude shledán vinným z trestného činu.¹¹¹

¹¹⁰ UNITED KINGDOM. Firearms Act 1968. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/27/pdfs/ukpga_19680027_en.pdf>.

¹¹¹ UNITED KINGDOM. Offences against the Person Act 1861. In: *UK Public General Acts*. Dostupné z WWW: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1861/100/pdfs/ukpga_18610100_en.pdf>.

Příloha III. – Teroristický útok v Londýně

Dne 3.6.2017 došlo ve večerních hodinách k teroristickému útoku v centru Londýna v okolí mostu „London Bridge“. Tři teroristé najeli dodávkou do davu lidí u mostu „London Bridge“, následně se přesunuli k tržnici „Borough Market“ poté vyskočili z vozidla a začali na lidi kolem sebe útočit noži. Policie začala uzavírat oblast. Jeden policista vyzbrojen pouze obuškem konfrontoval útočníky a byl vážně zraněn. Útočníky se také pokusil zastavit jeden policista mimo službu, ale byl rovněž vážně raněn jako jeho kolega. Na místo byli povoláni ozbrojení policisté. Zásah ozbrojených policistů proti útočníkům byl velice rychlý. V důsledku policejní střelby byli všichni tři útočníci zastřeleni a jeden civilista lehce zraněn. Celkem osm policistů vystřelilo více než 46 střel.¹¹²

Po incidentu bylo zahájeno vyšetřování policejního zásahu, z důvodu použití vysokého počtu vystřelených nábojů. Vyšetřování zákroku bylo vyhodnoceno jako správné a všichni policisté se vrátili do služby.¹¹³ a¹¹⁴

¹¹² DAVENPORT, J. Armed police who shot London Bridge terrorists dead return to duty after fast-track inquiry. In: *Standard.co.uk* [online]. 8.9.2017 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.standard.co.uk/news/crime/armed-police-who-shot-london-bridge-terrorists-dead-return-to-duty-after-fasttrack-inquiry-a3629951.html>>.

¹¹³ London attack: What happened. In: *bbc.com* [online]. 30.5.2018 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.bbc.com/news/uk-england-london-40147164>>.

¹¹⁴ Police Firearms Officers Association. IPCC investigation into London Bridge terror shootings underway. In: *Pfoa.co.uk* [online]. 6.6.2017 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.pfoa.co.uk/blog/ipcc-investigation-into-london-bridge-terror-shootings-underway>>.